Ядро́	ядро́
Ядро́ древеси́ны	ядро́ драўні́ны
Ядро́ се́мени	ядро́ се́мені
Я́дрышко, нуклео́ла	я́дзерка, нуклео́ла
Язычко́вый ве́нчик	язычко́вы ве́нчык
Язычо́к	язычо́к
Яйцеви́дный лист	яйцападо́бны лі́ст
Я́йцево́й аппара́т	я́йцавы апара́т
Яйцекле́тка	яйцакле́тка
Я́корные ко́рни	я́карныя карані́
Янта́рь	янта́р, бурштын
Яровиза́ция	яравіза́цыя
Я́рус	я́рус
Я́русность	я́руснасць
Я́русный ка́мбий	я́русны ка́мбій

Подписано в печать 16.03.95., ф. 60 х 84/16, офсетная печать, 4,4 усл.п.л., 4,0 уч.-изд.л., тираж 100 экз., заказ № 78. Отпечатано на ротапринте Брестского государственного педагогического института им. А.С.Пушкина,224665,Брест,Советская 8.

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

БРЕСТСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ им. А.С. ПУШКИНА

РУССКО-БЕЛОРУССКИЙ СЛОВАРЬ ПО АНАТОМИИ И МОРФОЛОГИИ РАСТЕНИЙ

Брест 1995

Русско-белорусский словарь по анатомии и морфологии растений.

Словарь содержит расположенные в алфавитном порядке основные термины, используемые в курсе анатомии и морфологии растений, их перевод на белорусский язык.

Предназначен для студентов биологических специальностей педвузов и университетов

Печатается по решению Редакционно-издательского Совета института.

Составители: д.б.н., проф. В.М. Еремин
к.б.н., и.о. проф. Жигар М.П.
Редактор к.б.н., доц. Т.Д. Фенчук
Рецензент: к.б.н., доц. А.Ф. Иванькова
Ответственный за выпуск В.М. Крюков

А

Абаксиальная сторона	абаксіяльны бок
Абиотический фактор	абіятычны фактар
Аблактировка	аблактыроўка, аблакціроўка
Аборигенные растения	абарыгенныя расліны
Абортирование органа	абарціраванне органа
Абортивность	абартыўнасць
Автогамия	аўтагамія
Автокарпия	аўтакарпія
Автокриптохория	аўтакрыптахарыя
Автолиз	аўтоліз
Автомеханохория	аўтамеханахарыя
Автомиксис	аўтаміксіс
Автономный покой	аўтаномны спакой
Автопартеногенез	аўтапартэнагенез
Автополиплоид	аўтапаліплоід
Автостерильность	аўтастэрыльнасць
Автотропизм	аўтатрапізм
Автотрофные организмы	аўтатрофныя арганізмы
Автофагия	аўтафагія
Автофертильность	аўтафертыльнасць
Автохория	аўтахарыя
Агамия	агамія
Агамный	агамны
Агамогония	агамагонія
Агамоспермия	агамаспермія
Агглютинация	аглюцынацыя
Агелиофиты	агеліяфіты
Агранальные хлоропласты	агранальныя хларапласты
Агранулярный ретикулум	агранулярны рэтыкулум

Агрегатный луч	агрэгатны прамень
Агриофиты	агрыяфіты
Агронеофиты	агранеафіты
Агрофиты	аграфіты
Агрохимофиты	аграхімафіты
Адаксиальная сторона	адаксіяльны бок
Адаптация	адаптацыя
Адвентивная эмбриония	адвентыўная эмбрыянія
Адвентивные органы	адвентыўныя органы
Адвентивные растения	адвентыўныя расліны
Аденин	адэнін
Аденозинтрифосфат, АТФ	адэназінтрыфасфат, АТФ
Аденопеталы	адэнапеталы
Адкрустация	адкрустацыя
Адсорбция	адсорбцыя
Акарпия	акарпія
Акклиматизация	акліматызацыя
Акропетальное развитие	акрапетальнае развіццё
Акротония	акратанія
Акрофиты	акрафіты
Аксиальный	аксіяльны
Актиноморфный цветок	актынаморфная кветка
Актиностела	актынастэла
Алейроновые зёрна	алейронавыя зярняты
Алейроновый слой	алейронавы слой
Алкалоиды	алкалоіды
Аллелопатия	алелапатыя
Аллогамия	алагамія
Аллополиплоид	алапаліплоід
Аллоризная корневая система	аларызная каранёвая сістэма

Аллохория	алахарыя
Аллохтонные растения	алахтонныя расліны
Альбикатные растения	альбікатныя расліны
Альбинизм растений	альбінізм раслін
Альбуминовые клетки	альбумінавыя клеткі
Альгология	альгалогія
Альпинарий	альпінарый
Амиктическое воспроизведение	аміктычнае ўзнаўленне
Амилаза	амілаза
Амилоид	амілоід
Амилопектин	амілапекцін
Амилопласты	амілапласты
Амилофильные растения	амілафільныя расліны
Амитоз	амітоз
Ампельные растения	ампельныя расліны
Амфивазальные пучки	амфівазальныя пучкі
Амфикарпия	амфікарпія
Амфикрибральные пучки	амфікрыбральныя пучкі
Амфимиксис	амфіміксіс
Амфистоматические листья	амфістаматычныя лісты
Амфитропный семязачаток	амфітропны семязачатак
Амфифиты	амфіфіты
Амфифлойная сифоностела	амфіфлойная сіфанастэла
Анабиоз	анабіёз
Анаболизм	анабалізм
Аналогичные органы	аналагічныя органы
Анастомоз	анастамоз
Анатомия растений	анатомія раслін
Анатропный семязачаток	анатропны семязачатак
Анафаза	анафаза

Анаэробные организмы	анаэробныя арганізмы
Андрогиния	андрагінія
Андрогинофор	андрагінафор
Андродиэция	андрадыэцыя
Андромоноэция	андраманаэцыя
Андроцей	андрацэй
Анемофилия	анемафілія
Анемохория	анемахарыя
Анизогамия	анізагамія
Анизокарпия	анізакарпія
Анизотомия	анізатомія
Анизотропия	анізатрапія
Анизоцитное устьице	анізацытнае вусцейка
Анизофиллия	анізафілія
Аномальный вторичный рост	анамальны другасны рост
Аномоцитное устьице	анамацытнае вусцейка
Антеридиальные клетки	антэрыдыяльныя клеткі
Антеридий	антэрыдый
Антибиотики	атыбіётыкі
Антиклинальное деление	антыклінальнае дзяленне
Антиподы	антыподы
Антодий	антодый
Антолиз	антоліз
Антохлор	антахлор
Антоцианы	антацыяны
Антракноз	антракноз
Антропогенные растения	антрапагенныя расліны
Антропофиты	антрапафіты
Антропофобы	антрапафобы
Антропохория	антрапахарыя

Антэкология	антэкалогія
Анцестральный признак	анцэстральная прыкмета
Апекс	апекс
Апертуры	апертуры
Апертура поры	апертура поры
Апетальный цветок	апетальная кветка
Апикальный рост	апікальны рост
Апикальная меристема	апікальная мерыстэма
Апланогаметы	апланагаметы
Апланоспоры	апланаспоры
Апогамия	апагамія
Апогения	апагенія
Апокарпия	апакарпія
Апокарпный гинецей	апакарпны гінецэй
Апокарпный плод	апакарпны плод
Апомиксис	апаміксіс
Апопласт	апапласт
Апорогамия	апарагамія
Апоспермия	апаспермія
Апоспория	апаспарыя
Апотрахеальная древесная паренхима	апатрахеальная драўнінная /драўняная/ парэнхіма
Апотропный семязачаток	апатропны семязачатак
Апофиза	апафіза
Апофиты	апафіты
Аппарат Гольджи	апарат Гольджы
Аппозиция	апазіцыя
Арборетум	арбарэтум
Ареал	арэал
Ареальная область	арэальная вобласць

Аридные виды	арыдныя віды
Ариллоид	арылоід
Ариллус	арылус
Ариста	арыста
Арктические растения	арктычныя расліны
Арматурные ткани	арматурныя тканкі
Армированные проводящие пучки	арміраваныя праводзячыя пучкі
Ароматические растения	духмяныя расліны
Ароморфоз	арамарфоз
Артефакт	артэфакт
Архаический признак	архаічная прыкмета
Архегониаты	археганіяты
Архегоний	архегоній
Археофиты	археафіты
Археспорий	археспорый
Архитектоника растений	архітэктоніка раслін
Асептированный	асепціраваны
Асимметричный цветок	асіметрычная кветка
Аскорбиновая кислота	аскарбінавая кіслата
Ассимилирующие корни	асімілюючыя карані
Ассимиляты	асіміляты
Ассимиляционный крахмал	асіміляцыйны крухмал
Ассимиляционная паренхима	асіміляцыйная парэнхіма
Ассимиляция	асіміляцыя
Астросклереиды	астрасклераіды
Атавизм	атавізм
Атактостела	атактастэла
Атрихобласты	атрыхабласты
Атропин	атрапін
Атропный семязачаток	атропны семязачатак

Ауксины	ауксіны
Аутэкология	аутэкалогія
Афиллия	афілія
Ахламидный цветок	ахламідная кветка
Ахроматин	ахрамацін
Ахроматиновое веретено	ахрамацінавае верацяно
Ацидофильные растения	ацыдафільныя расліны
Ацидофобные растения	ацыдафобныя расліны
Ациклический цветок	ацыклічная кветка
Ацикулятный кристалл	ацыкулятны крышталь
Аэренхима	аэрэнхіма
Аэробиоз	аэрабіёз
Аэробы	аэробы
Аэротропизм	аэратрапізм
Аэрофиты	аэрафіты

Б

Базальный	базальны
Базальные клетки	базальныя клеткі
Базальный тип развития эндосперма	базальны тып развіцця эндасперму
Базигамия	базігамія
Базипетальное развитие	базіпетальнае развіццё
Базитония	базітанія
Базифильные растения	базіфільныя расліны
Бактерии	бактэрыі
Бактериозы растений	бактэрыёзы раслін
Бактериальный фотосинтез	бактэрыяльны фотасінтэз
Бактериохлорофиллы	бактэрыяхларафілы
Бактерицидность	бактэрыцыднасць
Балки Санио	бэлькі Саніё

Баллисты	балісты
Бальзамы	бальзамы
Барохория	барахарыя
Бархатистое опушение	аксамістае апушэнне
Безапертурные пыльцевые зёрна	безапертурныя пылковыя зярняты
Безбелковые семена	безбялковае насенне
Безлепестной цветок	беспялёсткавая кветка
Безъядерные клетки	без'ядзерныя клеткі
Белки	бялкі
Белковые включения	бялковыя уключэнні
Белковые вакуоли	бялковыя вакуолі
Белковые клетки	бялковыя клеткі
Белковые семена	бялковае насенне
Бентос	бентас
Береста	бяроста
Беспокровный цветок	бяспакрыўная кветка
Бесполое размножение	бясполае размнажэнне
Бетулин	бетулін
Биколлатеральный пучок	бікалатэральны пучок
Билатеральная симметрия	білатэральная сіметрыя
Бинарная номенклатура	бінарная наменклатура
Биогенетический закон	біягенетычны закон
Биогеография	біягеаграфія
Биогеоценоз	біягеацэноз
Биологическая азотфиксация	біялагічная азотфіксацыя
Биологические часы	біялагічны гадзіннік
Биология	біялогія
Биомасса	біямаса
Биометрия	біяметрыя
Биоморфа	біяморфа

Биоморфогенез	біяморфагенез
Бионика	біёніка
Биополимер	біяпалімер
Биосинтез	біясінтэз
Биосфера	біясфера
Биота	біёта
Биотип	біятып
Биотические факторы	біятычныя фактары
Биоценоз	біяцэноз
Биоценология	біяцэналогія
Бисимметричное строение	бісіметрычная будова
Боб	боб
Бокобочный пучок	бакабочны пучок
Боковая меристема	бакавая мерыстэма
Боковые органы	бакавыя органы
Бокоцветные соцветия	бакакветныя суквецці
Бореальные растения	барэальныя расліны
Ботаника	батаніка
Ботанические сады	батанічныя сады
Ботрические соцветия	батрычныя суквецці
Брактеозное соцветие	брактэёзнае суквецце
Брактея	брактэя
Брахибласты	брахібласты
Брахисклереиды	брахісклерэіды
Бриология	брыялогія
Брюшной шов	брушны шво
Бульбиллы	бульбілы

В

Вазицентрическая древесная паренхима	вазіцэнтрычная драўнінная парэнхіма
Вайя	вайя
Вагинальный	вагінальны

Вакуоль /вакуоля/	вакуоля
Вакуолярная мембрана	вакуалярная мембрана
Вакуом	вакуом
Васкулярная меристема	васкулярная мерыстэма
Вегетативная гибридизация	вегетатыўная гібрыдызацыя
Вегетативная клетка пыльцы	вегетатыўная клетка пылку
Вегетативные органы	вегетатыўныя органы
Вегетативное размножение	вегетатыўнае размнажэнне
Вегетативная партенокарпия	вегетатыўная партэнакарпія
Вегетативные почки	вегетатыўныя пупышкі
Вегетационный период	вегетацыйны перыяд
Вегетация	вегетацыя
Веламен	веламен
Вентральная сторона	вентральны бок
Венчик	венчык
Венчиковидный околоцветник	венчыкападобны калякветнік
Веретено деления	верацяно дзялення
Веретеновидная инициаль	вераценападобны ініцыяль
Веретеновидные клетки древесной паренхимы	вераценападобныя клеткі драўніннай парэнхімы
Веретеновидный луч	вераценападобны прамень
Верхняя завязь	верхняя завязь
Верхушечная меристема	верхавінкавая мерыстэма
Верхушечная почка	верхавінкавая пупышка
Верхушечный рост	верхавінкавы рост
Верхушечный цветок	верхавінкавая кветка
Весенняя древесина	веснавая драўніна
Вёсла	вёслы
Ветвистая пора	галінастая пора
Ветвистые волоски	галінастыя валаскі

Ветвление	галінаванне
Веткопад	галінапад
Веточный след	галінкавы след
Ветроопыление	ветраапыленне
Вечнозелёные растения	вечназялёныя расліны
Вивипария	вівіпарыя
Вид	від
Викаризм	вікарызм
Викарирующие виды	вікаруючыя віды /вікарыруючыя, замяшчальныя/
Вирусы	вірусы
Вислоплодник	віслаплоднік
Витамины	вітаміны
Включённая флоэма	уключаная флаэма
Влагалище	похва
Влагалищный лист	похвенны ліст
Вместилище выделений	умяшчальня вылучэнняў /вмішча/
Внеплодник	пазаплоднік
Внешнее отверстие поры	знадворная /вонкавая/ адтуліна поры
Внутренняя флоэма	унутраная флаэма
Внутриплодник	унутрыплоднік
Внутреннее отверстие поры	унутраная адтуліна поры
Водные корни	водныя карані
Водные растения	водныя расліны
Водоносная паренхима	ваданосная парэнхіма
Водоросли	водарасці
Водяные устьица	вадзяныя вусцейкі
Воздухоносная паренхима	паветраносная парэнхіма
Воздушные корни	паветраныя карані

Войлочное опушение	лямцавае /войлачнае/ апушэнне
Волокна	валокны
Волокна либриформа	валокны лібрыформа
Волокнистые растения	валакністыя расліны
Волокнистые склереиды	валакністыя склерэіды
Волокнистые трахеиды	валакністыя трахеіды
Волоски	валаскі
Волчки	парасткі
Воронковидный венчик	лейкападобны венчык
Воска	воскі
Восковый налёт	васковы налёт
Воспроизведение растений	узнаўленне раслін
Восходящий стебель	узыходнае сцябло
Вскрывающиеся плоды	раскрывальныя плады
Всасывающие волоски	усмоктвальныя валаскі
Вспомогательные клетки	дапаможныя клеткі
Вставочные меристемы	уставачныя мерыстэмы
Вставочный рост	уставачны рост
Вторичная ксилема	другасная ксілема
Вторичная клеточная оболочка	другасная клетачная абалонка
Вторичная меристема	другасная мерыстэма
Вторичная склеренхима	другасная склерэнхіма
Вторичная флоэма	другасная флаэма
Вторичное строение корня	другасная будова кораня
Вторичное строение стебля	другасная будова сцябла
Вторичное цветение	другаснае цвіценне
Вторичное ядро	другаснае ядро
Вторичные сердцевинные лучи	другасныя асяродачныя /стрыжнявыя/ прамяні
Вторичные ткани	другасныя тканкі

Втягивающие корни	уцягвальныя карані
Выводковые почки	вывадкавыя пупышкі
Выделительные ткани	выдзяляльныя тканкі
Вынужденный покой	вымушаны спакой
Выполненный стебель	напоўненае сцябло
Выполняющие клетки	напаўняльныя клеткі
Выстилающие клетки	высцілальныя клеткі
Высшие растения	вышэйшыя расліны
Вьющиеся растения	павойныя расліны
Вьющийся стебель	павойнае /пакручастае/ сцябло

Г

Габитус	габітус
Галлы	галы
Галофиты	галафіты
Гамета	гамета
Гаметангий	гаметангій
Гаметогенез	гаметагенэз
Гаметофит	гаметафіт
Гаплобионт	гаплабіёнт
Гаплоидное ядро	гаплоіднае ядро
Гаплостела	гапластэла
Гаплостемонный цветок	гапластэмонная кветка
Гаплохейльное устьице	гаплахейльнае вусцейка
Гаплохламидный цветок	гаплахламідная кветка
Гаустории	гаусторыі
Гейтоногамия	гейтанагамія
Гексозы	гексозы
Гелиотропизм	геліятрапізм
Гелиофиты	геліяфіты

Гелобіальный эндосперм	гелабіяльны эндасперм
Гель	гель
Гемикриптофиты	геміхрыптафіты
Гемиксерофиты	геміксерафіты
Гемитропный семязачаток	гемітропны семязачатак
Гемицеллюлоза	геміцэлюлоза
Гемициклический цветок	геміцыклічная кветка
Ген	ген
Генеративная клетка пыльцы	генератыўная клетка пылку
Генеративные органы	генератыўныя органы
Генеративная почка	генератыўная пупышка
Генетика	генетыка
Генотип	генатып
Генофонд	генафонд
Геоботаника	геабатаніка
География растений	геаграфія раслін
Геокарпия	геакарпія
Геотропизм	геатрапізм
Геофилия	геафілія
Геофиты	геафіты
Гербарий	гербарый
Гермафродитный цветок	гермафрадытная кветка
Гесперидий	геспердый
Гетеробатмия	гетэрабатмія
Гетерогамия	гетэрагамія
Гетерогенный луч	гетэрагенны прамень
Гетерокарпия	гетэракарпія
Гетероморфный тип чередования поколений	гетэраморфны тып чаргавання пакаленняў
Гетероспермия	гетэраспермія

Гетероспория	гетэраспарыя
Гетеростилия	гетэрастылія
Гетеротрофные растения	гетэратрофныя расліны
Гетерофиллия	гетэрафілія
Гетерохламидный цветок	гетэрахламідная кветка
Гетероцеллюлярный луч	гетэрацэлюлярны прамень
Гетероциклический цветок	гетэрацыклічная кветка
Гиалоплазма	гіялаплазма
Гиббереллины	гіберaліны
Гибрид	гібрыд
Гибридизация	гібрыдызацыя
Гигроморфная структура	гіграморфная структура
Гигроскопические движения	гіграскапічныя рухі
Гигрофиты	гіграфіты
Гидатоды	гідатоды
Гидатофиты	гідатафіты
Гидатохория	гідатахарыя
Гидроактивные движения устьиц	гідраактыўныя рухі вусцейкаў
Гидропассивные движения устьиц	гідрапасіўныя рухі вусцейкаў
Гидрофилия	гідрафілія
Гидрофиты	гідрафіты
Гидрохория	гідрахарыя
Гидроциты	гідрацыты
Гинандрические тычинки	гінандрычныя тычынкі
Гинецей	гінецэй
Гинодиэция	гінадыэцыя
Гиномонэция	гінаманэцыя
Гиностегий	гінастэгій
Гиностемий	гінастэмій
Гинофор	гінафор
Гипантий	гіпантый

Гипантодий	гіпантодый
Гиперплазия	гіперплазія
Гипертонический раствор	гіпертанічны раствор
Гипертрофия	гіпертрафія
Гипогиния	гіпагінія
Гиподерма	гіпадэрма
Гипокотиль	гіпакатыль
Гипоксилия	гіпаксілія
Гипостаза	гіпастаза
Гипотонический раствор	гіпатанічны раствор
Гипонастия	гіпанастыя
Гистогены	гістагены
Гистогенез	гістагенез
Гистология растений	гісталогія раслін
Гистохимия растений	гістахімія раслін
Главный корень	галоўны корань
Глазки	вочкі
Гликогалофиты	глікагалафіты
Гликоген	глікаген
Гликозиды	гліказіды
Гликофиты	глікафіты
Глиоксисомы	гліяксісомы
Глобоиды	глабоіды
Глобулины	глабуліны
Глубокий покой	глыбокі спакой
Глюкоза	глюкоза
Годичный побег	гадавы парастак
Годичное кольцо	гадавое кольца
Голое соцветие	голае суквецце
Головка	галоўка

Голый цветок	голая кветка
Голая почка	голая пупышка
Голосеменные	голанасенныя
Гомогамия	гамагамія
Гомогенный луч	гамагенны прамень
Гомоксиляры	гамаксіляры
Гомологичные органы	гамалагічныя органы
Гомологичные хромосомы	гамалагічныя храмасомы
Гоморизная корневая система	гамарызная каранёвая сістэма
Гомостилия	гамастылія
Гомоцеллюлярный луч	гамацэлюлярны прамень
Гомохламидный цветок	гамахламідная кветка
Гормоны	гармоны
Горизонтальная паренхима	гарызантальная парэнхіма
Граны	граны
Гранатина	гранаціна
Гранулярный ретикулум	гранулярны рэтыкулум
Грибы	грыбы
Гуанин	гуанін
Губчатая паренхима	губчатая парэнхіма
Гумидные области	гумідныя вобласці
Гутта	гута
Гуттация	гутацыя

Д

Двигательные клетки эпидермиса	рухальныя клеткі эпідэрмісу
Движение цитоплазмы	рух цытаплазмы
Двойная кисть	падвойная гронка
Двойное оплодотворение	падвойнае /двайное/ апладненне
Двойной зонтик /сложный зонтик/	падвойны парасонік

Двойной околоцветник	падвойны калякветнік
Двойные интегументы	падвойныя інтэгументы
Дворики	дворыкі
Двубокобочные проводящие пучки	двухбокабакавыя праводзячыя пучкі
Двубратственный андроцей	двухбратні андрацэй
Двугубый венчик	двухгубы венчык
Двудольные растения	двухдольныя расліны
Двудомные растения	двухдомныя расліны
Двукрылка	двухкрылатка
Двулетние растения	двухгадовыя расліны
Двурядное расположение	двухрадковае размяшчэнне
Двусильный андроцей	двухмоцны андрацэй
Дегенерация	дэгенерацыя
Дедифференциация	дэдыферэнцыяцыя
Дезоксирибоза	дэзаксірыбоза
Дезоксирибонуклеиновая кислота, ДНК	дэзаксірыбануклеінавая кісла-та, ДНК
Декапитация	дэкапітацыя
Деление клеток	дзяленне клетак
Делектус семян	дэлектус насення
Дельтовидный лист	дэльтападобны ліст
Денатурация белков	дэнатурацыя бялкоў
Дендрарий	дэндрарый
Дендриты	дэндрыты
Дендроидное жилкование	дэндроіднае жылкаванне
Дендрология	дэндралогія
Деплазмолиз	дэплазмоліз
Дерево	дрэва
Дерматоген	дэрматаген

Дерновинные растения	дзірваністыя расліны
Десмоген	дэсмаген
Десмотрубочка	дэсматрубачка
Дефолианты	дэфаліянты
Дефинитивная структура	дэфінітыўная структура
Диаграмма цветка	дыяграма кветкі
Диакинез	дыякінез
Диархный проводящий пучок	дыярхны праводзячы пучок
Диаспора	дыяспора
Диатропные органы	дыятропныя органы
Диацитное устьице	дыяцытнае вусцейка
Диктиосома	дыктыясома
Диктиостела	дыктыястэла
Дилатация	дылатацыя
Диморфизм	дымарфізм
Диплобионт	дыплабіёнт
Диплоидное ядро	дыплоіднае ядро
Диплостемонный цветок	дыпластэмонная кветка
Диплотена	дыплатэна
Диплофаза	дыплафаза
Дисахариды	дыцукрыды
Диспермия	дыспермія
Диссеминация	дысемінацыя
Диссимиляция	дысіміляцыя
Дистальный конец	дастальны канец
Дифференциация	дыферэнцыяцыя
Диффузная апотрахеальная паренхима	дыфузная апатрахеальная парэнхіма
Дихазиальное соцветие	дыхазіяльнае суквецце

Дихламидный цветок	дыхламідная кветка
Дихогамия	дыхагамія
Дихотомическое ветвление	дыхатамічнае галінаванне
Дихотомическое жилкование	дыхатамічнае жылкаванне
Дициклические цветки	дыцыклічныя кветкі
Диэция	дыэцыя
Длиннокорневищные злаки	доўгакарэнішчавыя злакі
Добавочный камбиальный слой	дадатковы камбіяльны слой
Донце	донца
Дорсальный	дарсальны
Дорсовентральный лист	дарсавентральны ліст /дарсавентральны/
Дочерние луковицы	даччыныя цыбуліны
Древесина	драўніна
Древесинные лучи	драўнінныя /дрэвавыя/ праменi
Древесинные волокна	драўнінныя валокны
Дробный плод	дробны плод
Дробный стручок	дробны стручок
Друзы	друзы
Дубильные вещества	дубільныя рэчывы
Дугонервное жилкование	дуганервовае жылкаванне
Дыхательные корни	дыхальныя карані

Ж

Жгучие волоски	пякучыя валаскі
Желатинозное волокно	жэлацінознае /жэлацінападобнае/ валакно
Железистые волоски	залозістыя валаскі
Железистые чешуйки	залозістыя лускавінкі
Желёзки	залозкі

Жёлудь	жолуд
Женские цветки	жаночыя кветкі
Женское растение	жаночая расліна
Живица	жывіца
Живородящие растения	жывародныя расліны
Жизненная форма	жыццёвая форма
Жизненный цикл	жыццёвы цыкл
Жилки	жылкі
Жиры	тлушчы

З

Заболонь	абалона
Завёрнутое листосложение	загорнутае лістаскладанне
Завиток	завіток
Завязь	завязь
Закон морфологического несоответствия	закон марфалагічнай неадпаведнасці
Закрытый проводящий пучок	закрыты праводзячы пучок
Закрытые почки	закрытыя пупышкі
Замещающее волокно	замяшчальнае валакно
Замыкающая плёнка поры	замыкальная плеўка поры
Замыкающие клетки	замыкальныя клеткі
Запасающая паренхима	запасальная парэнхіма
Запасающие органы	запасальныя органы
Запасные вещества	запасныя рэчывы
Зародыш	зародак
Зародышевый мешок	зародкавы мяшок
Зародышевая почка	зародкавая пупышка
Зародышевые органы	зародкавыя органы
Заросток	зарастак

Зачатки листьев	зачаткі лістоў
Звёздчатые волоски	зорчатыя валаскі
Зев венчика	зеў венчыка
Зелёные водоросли	зялёныя водарасці
Зерновка	зярняўка
Зигоморфный цветок	зігаморфная кветка
Зигота	зігота
Зиготена	зігатэна
Зимнезелёные растения	зімнезялёныя расліны
Золь	золь
Зона кущения	зона кушчэння
Зонтик	парасонік
Зонтичек	парасонічак
Зооспора	зааспора
Зооспорангий	зоаспарангій
Зоофилия	зоафілія
Зоохория	зоахарыя
Зубки	зубкі

I

Ивановы побеги	парастак вадзяны
Игловидные листья	іголкападобныя лісты
Игольчатые кристаллы	іголчастыя крышталі /крысталы/
Идиоадаптация	ідыяадаптацыя
Идиобласты	ідыябласты
Идиогамия	ідыягамія
Избирательная проницаемость	выбіральная прапушчальнасць
Извилина	звіліна
Изменчивость	зменлівасць
Изобилатеральный лист	ізабілатэральны ліст

Изогамия	ізагамія
Изодиаметрические клетки	ізадыяметрычныя клеткі
Изолатеральный лист	ізалатэральны ліст
Изолированная культура	ізаляваная культура
Изомерный цветок	ізамерная кветка
Изоморфный тип чередования поколений	ізаморфны тып чаргавання пакаленняў
Изоспория	ізаспарыя
Изотомический тип ветвления	ізатамічны тып галінавання
Изотонический раствор	ізатанічны раствор
Иллегитимное опыление	ілегітымнае апыленне
Иммунитет	імунітэт
Инактивирование ферментов	інактываванне ферментаў
Ингибиторы роста	інгібітары росту
Индикаторные растения	індыкатарныя расліны
Индузий	індузій
Индуцированный апомиксис	індуцыраваны апаміксіс
Индуцированная партеногения	індуцыраваная партэнагенія
Индуцированный покой	індуцыраваны спакой
Инициальная клетка	ініцыяльная клетка
Инициальная апотрахеальная паренхима	ініцыяльная апатрахеальная парэнхіма
Инкрустация	інкрустацыя
Интегумент	інтэгумент
Интегументальный тапетум	інтэгументальны тапетум
Интеркалярная меристема	інтэркалярная мерыстэма
Интеркинез	інтэркінез
Интеркинетическое ядро	інтэркінетычнае ядро
Интерцеллюлярная пробка	інтэрцэлюлярны корак

Интерксилярная флоэма	Інтэрксілярная флаэма
Интерфаза	Інтэрфаза
Интерфазное ядро	Інтэрфазнае ядро
Интина	Інтына
Интродукция растений	Інтрадукцыя раслін
Интрорзный пыльник	Інтрорэны пыльнік
Интрузивный рост	Інтрузіўны рост
Интуссусцепция	Інтусусцэпцыя
Инулин	Інулін
Ископаемые растения	выкапнёвыя расліны
Искусственное опыление	штучнае апыленне
Искусственный партеногенез	штучны партэнагенез
Истинный плод	сапраўдны /праўдзівы/ плод

К

Калиптра	каліптра
Калиптроген	каліптраген
Каллоза	калоза
Каллюс	калюс
Камбий	камбій
Камбиальная зона	камбіяльная зона
Камбиальные инициали	камбіяльныя ініцыялі
Камбиформ	камбіформ
Камеди	камедзі
Каменистые клетки	камяністыя клеткі
Каменистая ткань	камяністая тканка
Камера поры	камера поры
Кампилотропный семязачаток	кампілатропны семязачатак
Канал поры	канал поры
Кантарофилия	кантарафілія
Капы	капы

Каприфига	капрыфіга
Кариогамия	карыягамія
Кариокинез	карыякінез
Кариолимфа	карыялімфа
Кариология	карыялогія
Кариоплазма	карыяплазма
Кариотип	карыятып
Карликовые растения	карлікавыя расліны
Каротин	карацін
Каротиноиды	караціноіды
Карпелла	карпела
Карпология	карпалогія
Карункула	карункула
Катаболизм	катабалізм
Катафиллы	катафілы
Каудекс	каўдэкс
Каулифлория	каўліфлорыя
Каучук	каўчук
Каучуконосы	каўчуканосы
Квантосомы	квантасомы
Кинетохор	кінетахор
Кисть	гронка
Кистекорневые растения	гронкакаранёвыя расліны
Кладодии	кладодыі
Клейковина	клейкавіна
Клейстогамный цветок	клейстагамная кветка
Клетка	клетка
Клетки-спутницы	клеткі-спадарожніцы
Клетки Страсбургера	клеткі Страсбургеса

Клеточные органеллы	клетачныя арганелы
Клеточная теория	клетачная тэорыя
Клеточные включения	клетачныя ўключэнні
Клеточный сок	клетачны сок
Клетчатка	кля чатка
Клеточная оболочка	клетачная абалонка
Клон	клон
Клональное размножение	кланальнае размнажэнне
Клубеньки	клубеньчыкі
Клубнелуковица	клубнецыбуліна
Клубнеобразующие растения	клубнеўтваральныя расліны
Клубочек	клубочак
Клювик сосуда	дзюбачка сасуда
Кожицы	скурка
Кожура семени	лупіна насення
Кокаин	какаін
Колеоптиль	калеоптыль
Колеориза	калеарыза
Коллатеральные почки	калатэральныя пупышкі
Коллатеральный пучок	калатэральны пучок
Колетеры	калетэры
Колленхима	каленхіма
Колины	каліны
Колончатая меристема	калончатая /калонкападобная, калонкавая/ мерыстэма
Колос	колас
Колосок	каласок
Колумелла	калумела
Кольцо прироста	кольца прыросту
Кольчатые проводящие элементы	кольчатыя праводзячыя элементы

Кольчатое утолщение оболочки	кольчатае патаўшчэнне абалонкі
Кольцесосудистая древесина	кольцасасудзістая драўніна
Колючка	калючка
Комиссуральный проводящий пучок	камісуральны праводзячы пучок
Компартментация	кампартментацыя
Компасные растения	компасныя расліны
Комплекс Гольджи	комплекс Гольджы
Конвергенция	канвергенцыя
Конституционные вещества	канстытуцыйныя рэчывы
Контрактильные корни	контрактыльныя карані
Конус нарастания	конус нарастання
Концентрический проводящий пучок	канцэнтрычны праводзячы пучок
Копулировка	капуліроўка
Кора растений	кара раслін
Корень	корань
Корзинка	кошык
Корка	скарынка
Кормофиты	кармафіты
Корневая поросль	каранёвыя парасткі
Корневая система	каранёвая сістэма
Корневая шейка	каранёвая шыйка
Корневые шишки	каранёвыя шышкі
Корневище	карэнішча
Корневой чехлик	каранёвы чахольчык
Корневой волосок	каранёвы валасок
Корневые клубни	каранёвыя клубні
Корневые отпрыски	каранёвыя атожылкі
Корневые черенки	каранёвыя чаранкі
Корнеотпрысковые растения	караняпарасткавыя расліны

Корнеплоды	каранеплоды
Коробочка	каробачка
Корнекорневищные растения	коранекарэнішчавыя расліны
Корпус	корпус
Космополиты	касмапаліты
Косточка	костачка
Костянка	касцянка
Кочан	качан /галоўка/
Краевые клетки луча	краявыя клеткі праменя
Крассулы	красулы
Крахмал	крухмал
Крахмалоносное влагалище	крухмаланосная похва
Крахмальное зерно	крухмальнае зерне
Криногалофиты	крынагалафіты
Криофиты	крыяфіты
Криптофиты	крыптафіты
Крипты	крыпты
Кристаллические включения	крышталічныя уключэнні
Кристаллический песок	крышталічны пясок
Кристаллоиды	крышталёіды
Кристы	крысты
Крона	крона /карона/
Кроющий лист	крыючы ліст
Крыловидная паратрахеальная паренхима	крылападобная паратрахеальная парэнхіма
Крылатка	крылатка
Круговой цветок	кругавая кветка
Ксантофиллы	ксантафілы
Ксеногамия	ксенагамія

Ксероморфизм	ксерамарфізм
Ксерофиты	ксерафіты
Ксилема	ксілема
Ксилемное волокно	ксілемнае валакно
Ксилемный луч	ксілемны прамень
Ксилоподии	ксілаподыі
Культурные растения	культурныя расліны
Культура тканей /эксплантация/	культура тканак /эксплантацыя/
Купула	купула
Купрессоидная пора	купрасоідная пора
Кустарники	кусты /кустоўе, хмызняк/
Кустарничек	кусцік
Кутикула	кутыкула
Кутин	кутын
Кутинизация	кутынізацыя
Кущение	кушчэнне

Л

Лакуны	лакуны
Ламинальная плацентация	ламінальная плацэнтацыя
Латентный период	латэнтны перыяд
Латекс	латэкс
Латеральные меристемы	латэральныя мерыстэмы
Легитимное опыление	легітымнае апыленне
Лежачие клетки луча	ляжачыя клеткі праменя
Лежачий стебель	ляжачае сцябло
Лейкопласты	лейкапласты
Лекарственные растения	лекавыя расліны, лякарственныя расліны

Лепестки	пялёсткі
Лестничная перфорация	лесвічная перфарацыя
Лестничная поровость	лесвічная поравасць
Лестничная ситовидная пластинка	лесвічная сітападобная пласцінка
Лестничное утолщение клеточной оболочки	лесвічнае патаўшчэнне клетачнай абалонкі
Лестничные водопроводящие элементы	лесвічныя водаправодзячыя элементы
Летняя древесина	летняя драўніна
Лианы	ліяны
Лигнин	лігнін
Лигнификация	лігніфікацыя
Лигула	лігула
Лизигенные межклетники	лізігенныя міжклетнікі
Лизикарпный гинецей	лізікарпны гінецэй
Лизикарпные плоды	лізікарпныя плады
Лизис	лізіс
Лизосома	лізасома
Липиды	ліпіды
Лист	ліст
Листовая мозаика	ліставая мазаіка
Листовая обёртка	ліставая абгортка
Листовой рубец	ліставы рубец
Листовой след	ліставы след
Листовка	лістоўка
Листовое влагалище	ліставая похва
Листовые подушки	ліставыя падушкі
Листовые примордии	ліставыя прымордыі

Листовые суккуленты	ліставыя сукуленты
Листовые черенки	ліставыя чаранкі
Листовые щели	ліставыя шчыліны
Листовой цикл	ліставы цыкл
Листопад	лістапад
Листорасположение	лістаразмяшчэнне
Листосложение в почке	лістаскладанне ў пупышцы
Литофиты	літафіты
Литоцисты	літацысты
Лихенология	ліхеналогія
Лишайники	лішайнікі
Лодикулы	ладыкулы
Ложе	ложа /пасцель/
Ложная мутовка	несапраўдная мутоўка
Ложнодихотомическое ветвление побегов	ілжэдыхатамічнае галінаванне парасткаў
Ложноязычковый венчик	ілжэязычковы венчык
Ложное годичное кольцо	несапраўднае гадавое кольца
Ложный зонтик	несапраўдны парасонік
Ложный колос	несапраўдны колас
Ложный плод	несапраўдны плод
Лопастная чашечка	лопасцевая чашачка
Лопастный лист	лопасцевы ліст
Луб	луб
Лубяная паренхима	лубяная парэнхіма
Лубяные волокна	лубяныя валокны
Луковица	цыбуліна
Луковички	цыбулькі
Луковичные растения	цыбульныя расліны

Лучевые инициали	прамянёвыя ініцыялі
Лучевая паренхима	прамянёвая парэнхіма
Лучевые трахеиды	прамянёвыя трахеіды
Лыко	лыка

M

Макросклереиды	макрасклерэіды
Макроспора	макраспора
Макроспорангий	макраспарангій
Макроспорогенез	макраспарагенез
Макроспорофилл	макраспарафіл
Макрофибриллы	макрафібрылы
Макрофиллия	макрафілія
Малакофиллия	малакафілія
Мангровая растительность	мангравая раслінасць
Мантия	мантыя
Маргинальная меристема	маргінальная мерыстэма
Масличные культуры	алейныя культуры
Материнские клетки спор	мацярынскія клеткі спор /спораў/
Материнское растение	мацярынская расліна
Матрикс	матрыкс
Махровость цветка	махровасць кветкі
Мацерация	мацэрацыя
Мегаспора	мегаспора
Мегаспорангий	мегаспарангій
Мегаспорогенез	мегаспарагенез
Мегаспорофилл	мегаспарафіл
Медвяная роса	падзь /мядовая раса/
Медианная плоскость	медыянная плоскасць

Медианные прилистники	медыянныя прылісткі
Медовая чешуйка	мядовая лускавінка
Медовая ямка	мядовая ямка
Медовые железки	мядовыя залозкі
Медовые рисунки	мядовыя рысункі
Медоносные растения	меданосныя расліны
Междоузлие	міжвузелле
Межклетники	міжклетнікі
Межклетное вещество	міжклетнае /міжклетачнае/ рэчыва
Межклетная пластинка	міжклетная /міжклетачная/ пласцінка
Межплодник	міжплоднік
Межпучковый камбий	міжпучковы камбій
Мезархная ксилема	мезархная ксілема
Мезогамия	мезагамія
Мезодерма	мезадэрма
Мезокарпий	мезакарпій (міжплоднік)
Мезокотиль	мезакатыль
Мезоксерофиты	мезаксерафіты
Мезоплазма	мезаплазма
Мезотония	мезатонія
Мезофилл	мезафіл
Мезофиты	мезафіты
Мезоэкзина	мезаэкзіна
Мейоз	меёз
Мейоспора	меяспора
Мейотическое деление	меятычнае дзяленне
Мейоцит	меяцыт
Мембраны	мембраны

Мерикарпии	мерыкарпіі
М ристела	мерыстэла
Мер стема	мерыстэма
Меристематические ткани	мерыстэматычныя тканкі
Метаб изм	метабалізм
Метаболиты	метабаліты
Метаболическое ядро	метабалічнае ядро
Метаксилема	метаксілема
Метамерия	метамерыя
Метаморфоз	метамар оз
Метатрахеальная древесинная паренхима	метатрахеальная драўнінная парэнхіма
Метафаза	метафаза
Метафазная пластинка	метафазная пласцінка
Метафлоэма	метафлаэма
Метёлка	мяцёлка
Механические ткани	механічныя тканкі
Механохорные растения	механахорныя расліны
Мечевидный лист	мечападобны ліст
Микология	мікалогія
Микориза	мікарыза
Микотрофные растения	мікатрофныя расліны
Микрометр	мікраметр
Микропиле	мікропіле
Микроскоп	мікраскоп
Микросомы	мікрасомы
Микроспоры	мікраспоры
Микроспорангий	мікраспарангій

Микроспорогенез	мікраспарагенез
Микроспорофилл	мікрасарафіл
Микротела	мікрацелы
Микротом	мікратом
Микротрубочки	мікратрубачкі
Микрофибриллы	мікрафібрылы
Микрофиламенты	мікрафіламенты
Микрофиллия	мікрафілі
Микругрия	мікраургі
Минерализация клеточных оболочек	мінералізацыя клетачных абалонак
Мирмекохоры	мірмека оры
Мирозиновые клетки	міразінавыя клеткі
Митоз	мітоз
Митоспора	мітаспора
Митохондрии	мітахондрыі
Мицелий	міцэлій
Мицеллы	міцэлы
Млечники	млечнікі
Млечный сок	млечны сок
Многобратственные тычинки	многабратнія тычынкі
Многогнёздная завязь	многагнязд зая завязь
Многокостянка	многакасцянка
Многолетние растения	многалетнія расліны /шматгадовыя расліны/
Многолистовка	многалістоўка
Многоорешек	многаарэшак
Многопестичный гинецей	многапесцікавы гінецэй
Многорядные сердцевинные лучи	многарадковыя асяродачныя прамяні
Многосеточный рост клеточной оболочки	многасетачны рост клетачнай абалонкі

Множественная перфорация	множная перфарацыя
Мозолистое тело	мазолістае цела
Монархные проводящие пучки	манархныя праводзячыя пучкі
Монокарпические растения	монакарпічныя расліны
Мономерный плод	манамерны плод
Моноподиальное ветвление	монападыяльнае галінаванне
Моноподиальное корневище	монападыяльнае карэнішча
Моноподиальное соцветие	манападыяльнае суквецце
Моносахариды	манацукры /монацукрыды/
Монофилия	монафілія
Монохазий	манахазій
Морфин	марфін
Морфогенез	морфагенез
Морфология растений	марфалогія раслін
Моторные клетки	маторныя клеткі
Мочковатая корневая система	валасніковістая каранёвая сістэма
Мужские цветки	мужчынскія кветкі
Мужское растение	мужчынская расліна
Мультинетный рост клеточной оболочки	мультынетны рост клетачнай абалонкі
Мутовчатое листорасположение	кальчакаватае лістаразмяшчэнне
Мякоть листа	мякаць ліста

Н

Надземное прорастание семян	надземнае прарастанне насення
Надпестичный цветок	надпесцікавая кветка
Надрезные листья	надрэзныя лісты
Надсемядольное колено	надсемядольнае калена
Наклёвывание семян	наклёўванне насення

Налив зерна	налівание, наліў зерня
Нанометр	нанаметр
Наплыв	наплыў, нарасць
Нарастание	нарастанне
Наркотические растения	наркатычныя расліны
Наружная микориза	вонкавая мікарыза
Наружно-внутренняя микориза	вонкава-унутраная мікарыза
Насекомоядные растения	насякомаедныя расліны
Наследование	наследаванне
Наследственная информация	спадчынная інфармацыя
Настии	насты
Настические движения	настычныя рухі
Настоящий плод	сапраўдны плод
Невскрывающиеся плоды	нераскрывальныя плады
Неиндуцированная партенокарпия	неіндуцыраваная партэнакарпія
Неклеточные растения	няклетачныя расліны
Нектар	нектар
Нектарники	нектарнікі
Нектароносный диск	нектараносны дыск
Нектаростегий	нектарастэгій
Неопределённое корневище	неакрэсленае карэнішча
Неопределённое соцветие	неакрэсленае суквецце
Неотения	неатэнія
Непарноперистосложный лист	няпарнаперыстаскладаны ліст
Неполные проводящие пучки	няпоўныя праводзячыя пучкі
Неполные цветки	няпоўныя кветкі
Неполный узел	няпоўны вузел
Неправильный цветок	няправільная кветка
Непрямое деление	непрамое дзяленне
Нервация листьев	нервацыя лістоў

Несимметричные листья	несіметрычныя лісты
Нечленистые млечники	нячленістыя млечнікі
Неярусная древесина	няярусная драўніна
Неярусный камбий	няярусны камбій
Нижняя завязь	ніжняя завязь
Низбегающий лист	нізбеглы ліст
Низовые листья	нізавыя лісты
Низшие растения	ніжэйшыя расліны
Никотин	нікацін
Никтинастия	ніктынастыя
Нисходящий ток	сыходнае цячэнне
Нити Гехта	ніці Гехта /ніткі Гехта/
Ноготок	ногцік, пазногцік
Нуклеарный тип развития эндосперма	нуклеарны тып развіцця эндасперму
Нуклеиновые кислоты	нуклеінавыя кіслоты
Нуклеоид	нуклеоід
Нуклеоплазма	нуклеаплазма
Нуклеопротеины	нуклеапратэіны
Нуклеотиды	нуклеатыды
Нуклеус	нуклеус
Нутация	нутацыя
Нуцеллус	нуцэлус
Нуцеллярная эмбриония	нуцэлярная эмбрыянія
Нэкзина	нэкзіна

О

Обдипластемонный андроцей	абдыпластэмонны андрацэй

Обёртка	абгортка
Обёрточка	абгортачка
Обкладка проводящего пучка	абкладка праводзячага пучка
Облигатное самоопыление	аблігатнае самаапыленне
Облитерация	аблітэрацыя
Обмен веществ	абмен рэчываў
Обоеполый цветок	двухполая кветка
Образовательные ткани	утваральныя тканкі
Образовательный центр крахмального зерна	утваральны цэнтр крухмальнага зярняці
Обратнояйцевидный лист	адваротнаяйцападобны ліст
Обращённый семязачаток	павернуты семязачатак
Обтуратор	абтуратар
Овальный лист	авальны ліст
Однобратственный андроцей	аднабратні андрацэй
Одногнёздная завязь	аднагнездавая завязь
Однодольные растения	аднадольныя расліны
Однодомные растения	аднадомныя расліны
Однолетние растения /однолетники/	аднагадовыя расліны /адналетнікі/
Однолучевой верхоцветник	аднапрамянёвы верхацветнік
Однопокровные цветки	аднапокрыўныя кветкі
Однопокровный семязачаток	аднапокрыўны семязачатак
Однополые цветки	аднаполыя кветкі
Однородные серцевинные лучи	аднародныя асяродачныя /стрыжнёвыя/ прамяні
Односторонне изогнутый семязачаток	аднабакова /аднабокава/ выгнуты семязачатак
Односторонняя кисть	аднабаковая /аднабокавая/ гронка

Одревеснение клеточной оболочки	адраўненне клетачнай абалонкі
Окаймлённые поры	аблямаваныя поры
Скаймлённые пузырьки	аблямаваныя пузыркі
Околопестичный цветок	каляпялёсткавая кветка
Околоплодник	каляплоднік
Околоустьичные клетки	калявусцейкавыя клеткі
Околоцветник	калякветнік
Околоцветные плёнки	калякветныя плеўкі
Окраска лепестков	афарбоўка пялёсткаў
Окремневшие бугорки	акрамнеўшыя /акрамнелыя/ бугаркі
Окремевшие клетки	акрамнеўшыя /акрамнелыя/ клеткі
Округлая колленхима	акруглая каленхіма
Оксалат кальция	аксалат кальцыя
Оксиомы	аксіомы
Окулировка	акуліроўка
Окулянт	акулянт
Олеопласты	алеапласты
Олиготрофные растения	алігатрофныя расліны
Омнипотентность клеток	амніпатэнтнасць клетак
Онтогенез	антагенез
Оогамия	аагамія
Оогенез	аагенез
Оогоний	аагоній
Опий	опіум
Оплодотворение	апладненне
Опорные клетки	апорныя клеткі
Опорные корни	апорныя карані
Определённое соцветие	вызначанае, акрэсленае, выразнае суквецце

Опробковение	акаркавенне
Опробковевшая клетка	акаркавелая клетка
Опушение	апушэнне
Опыление растений	апыленне раслін
Орган	орган
Органеллы	арганэлы
Организм	арганізм
Органогенез	арганагенэз
Орех	арэх
Орешек	арэшак
Орнитофилия	арнітафілія
Орнитохория	арнітахарыя
Ортостиха	артастыха
Ортотропные побеги	артатропныя парасткі
Ортотропный семязачаток	артатропны семязачатак
Осевая паренхима	восевая парэнхіма
Осевая плацентация	восевая плацэнтацыя
Осевой цилиндр	восевы цыліндр
Осевые органы	восевыя органы
Ослизнение клеточных оболочек	аслізненне клетачных абалонак
Осмофоры	асмафоры
Основание лист.	аснова ліста
Основная меристема	асноўная мерыстэма
Основная ткань	асноўная тканка
Основные эпидермальные клетки	асноўныя эпідэрмальныя клеткі
Остаточная меристема	астаткавая мерыстэма
Остеосклереиды	астэасклерэіды
Ость	асцюк, восць
Ось цветка	вось кветкі

Отвернутое листосложение	адкручанае лістаскладанне
Отводок	атожылак
Отгиб венчика	адгін венчыка
Отделительный слой	аддзяляльны слой
Открытая кисть	адкрытая гронка
Открытая почка	адкрытая пупышка
Открытый проводящий пучок	адкрыты праводзячы пучок
Очередное листорасположение	чарговае лістаразмяшчэнне
Очередная пористость	чарговая поравасць
Очередное расположение почек	чарговае размяшчэнне пупышак

П

Пазуха листа	пазуха ліста
Пазушная почка	пазушная пупышка
Пазушные прилистники	пазушныя прылісткі
Палеоботаника	палеабатаніка
Палинология	паліналогія
Палисадная паренхима	палісадная парэнхіма
Пальчатое жилкование листа	пальчатае жылкаванне ліста
Пальчатолопастный лист	пальчаталопасцевы ліст
Пальчатораздельный лист	пальчатараздзельны ліст
Пальчаторассеченный лист	пальчатарассечаны ліст
Пальчатосложный лист	пальчатаскладаны ліст
Паппус	папус
Паразитные растения	паразітныя расліны
Паракарпный гинецей	паракарпны гінецэй
Паракарпный плод	паракарпны плод
Параллельное жилкование	паралельнае жылкаванне

Парастихи	парастыхі
Паратрахеальная древесинная паренхима	паратрахеальная драўнінная парэнхіма
Парацитный тип устьиц	парацытны тып вусцейкаў
Паренхима	парэнхіма
Паренхимные клетки	парэнхімныя клеткі
Париетальные клетки	парыетальныя клеткі
Париетальная плацентация	парыетальная плацэнтацыя
Парноперистосложный лист	парнаперыстаскладаны ліст
Парные клетки	парныя клеткі
Партеногенез	партэнагенез
Партенокарпический плод	партэнакарпічны плод
Партенокарпия	партэнакарпія
Партикула	партыкула
Партикуляция	партыкуляцыя
Парус	парус
Парциальные соцветия	парцыяльныя суквецці
Пасока	пасака
Пахинема /пахитена/	пахінема /пахітэна/
Пектиновые вещества	пекцінавыя рэчывы
Пелорические цветки	пеларычныя кветкі
Пельтатный лист	пельтатны ліст
Пельтатные волоски	пельтатныя валаскі
Пентархный проводящий пучок	пентархны праводзячы пучок
Первичная клеточная оболочка	першасная клетачная абалонка
Первичная кора корня	першасная кара кораня
Первичная кора стебля	першасная кара сцябла
Первичная ксилема	першасная ксілема
Первичная меристема	першасная мерыстэма
Первичная покровная ткань	першасная покрыўная тканка

Первичная склеренхима	першасная склерэнхіма
Первичная флоэма	першасная флаэма
Первичные бугорки	першасныя бугаркі
Первичные поровые поля	першасныя поравыя палі
Первичные серцевинные лучи	першасныя асяродачныя /стрыжнёвыя/ прамяні
Первичные ткани	першасныя тканкі
Переваривающие железки	пераватраўляльныя /пераватраўляючыя/ залозкі
Перевершинивание	перавяршынванне
Передний дворик	пярэдні дворык
Перекати-поле	перакаці-поле
Перекрестное опыление	перакрыжаванае апыленне
Периблема	перыблема
Периваскулярная склеренхима	перываскулярная склерэнхіма
Перигониум перигоний	перыгоній
Перидерма	перыдэрма
Перикарпий	перыкарпій
Периклинальное деление	перыклінальнае дзяленне
Перимедуллярная зона	перымедулярная зона
Перинуклеарное пространство	перынуклеарная прастора
Периссперм	перысперм
Перистое жилкование	перыстае жылкаванне
Перистолопастный лист	перысталопасцевы ліст
Перистораздельный лист	перыстараздзельны ліст
Перисторассеченный лист	перыстарассечаны ліст
Перистом	перыстом
Периферическая меристема	перыферычная мерыстэма
Перицикл	перыцыкл
Перициклические волокна	перыцыклічныя валокны

Перламутровые утолщения	перламутравыя /маціцовыя/ патаўшчэнні
Пероксисомы	пераксісомы
Перфорация	перфарацыя
Перфорационная пластинка	перфарацыйная пласцінка
Пестик	песцік
Пестичные растения	песцікавыя расліны
Пестичные цветки	песцікавыя кветкі
Петлевидное жилкование	петлепадобнае жылкаванне
Пигменты	пігменты
Пикировка	пікіроўка
Пильчатый край листа	пілаваты край ліста
Пиноцитоз	пінацытоз
Пинцировка	пінцыроўка
Пиренарий	пірэнарый
Плавающие корни	плаваючыя карані
Плавающий стебель	плаваючае сцябло
Плавучий стебель	плавучае сцябло
Плагиотропные побеги	плагіятропныя парасткі
Плагиотропный рост	плагіятропны рост
Плазмалемма	плазмалема
Плазмодесмы	плазмадэсмы
Плазмолиз	плазмоліз
Пластидом	пластыдом
Пластиды	пластыды
Пластинка листа	пласцінка ліста
Пластинчатая колленхима	пласцінчатая каленхіма
Пластохрон	пластахрон
Плацента	плацэнта

Плацентация	плацэнтацыя
"Плач" растений	"плач" раслін
Плейохазий	плеяхазій
Плёнка	плеўка
Плёночка	плевачка
Плерома	плерома
Плети	плеці
Плод	плод
Плодик	плодзік
Плодник	плоднік
Плодолистик	пладалісцік
Плодущие побеги	пладушчыя парасткі
Плоидность	плоіднасць
Плотнокустовые злаки	шчыльнакуставыя злакі /часта-куставыя злакі/
Плотоядные растения	насякомаедныя расліны
Плюска	плюска
Пнёвая поросль	пнёвы параснік /пнёвыя параснікі/
Пневматофоры	пнеўматафоры
Побег	парастак
Побочные клетки устьиц	пабочныя клеткі вусцейкаў
Погружённые листья	апушчаныя /паглыбленыя/ лісты
Погружённые почки	агорнутыя пупышкі
Подвесок	падвеска
Подводные растения	падводныя расліны
Подвой	прышчэпа
Подземное прорастание семян	падземнае прарастанне насення
Подпестичный цветок	падпесцікавая кветка
Подсемядольное колено	падсемядольнае калена

Подустьичная полость	падвусцейкавая поласць
Подушка	падушка
Подчашие	падчашша
Покоящийся центр	спачываючы цэнтр
Покров семязачатка	покрыва семязачатка
Покровные ткани	покрыўныя тканкі
Покрывальце	пакрывальца, індузій
Покрытосеменные растения	пакрытанасенныя расліны
Пол	пол
Ползучий стебель	паўзучае сцябло
Полиархный проводящий пучок	паліархны праводзячы пучок
Полиархный корень	паліархны корань
Полигамные растения	палігамныя расліны
Полидерма	палідерма
Поликарпические растения	полікарпічныя расліны
Полимерный плод	палімерны плод
Полиплоидия	поліплаідыя
Полирибосомы	полірыбасомы
Полисахариды	поліцукрыды
Полиспермия	поліспермія
Полисомы	полісомы
Полифилия	поліфілія
Полихория	поліхарыя
Полиэмбриония	поліэмбрыянія
Поллинарий	палінарый
Поллиний	паліній
Полные проводящие пучки	поўныя праводзячыя пучкі
Половое поколение	палавое пакаленне
Половое размножение	палавое размнажэнне

Половой диморфизм	палавы дымарфізм
Половые клетки	палавыя клеткі
Полузонтик	паўпарасонік
Полукустарник	паўхмызняк, паўкуст /паўкустовая расліна/
Полукустарничек	паўкусцік, паўхмызнячок
Полунижняя завязь	паўніжняя завязь
Полуокаймлённая пора	напаўаблямаваная пора
Полунадпестичный цветок	паўнадпесцікавая кветка
Полупаразиты	паўпаразіты
Полуповёрнутый семязачаток	напаўпавернуты семязачатак
Полупроницаемость	паўпрапушчальнасць, паўпранікальнасць
Полусложные крахмальные зёрна	паўскладаныя крухмальныя зярняты
Полярность	палярнасць
Полярные ядра	палярныя ядры
Померанец	памеранец
Поровое отверстие	поравая адтуліна
Поровый канал /поровая полость/	поравы канал /поравая поласць/
Порогамия	парагамія
Поры	поры
Постенная плацентация	пасценная плацэнтацыя
Постоянные ткани	пастаянныя тканкі
Початок	пачатак /катах/
Почечные кольца	пупышкавыя кольцы
Почечные чешуи	пупышкавыя лускі
Почка	пупышка
Почки возобновления	пупышкі аднаўлення /узнаўлення/
Почковидный лист	ныркападобны ліст
Почкосложение	пупышкаскладанне

Поясок Каспари	паясок Каспары
Правило кратных отношений	правіла кратных адносін
Правило чередования кругов	правіла чаргавання кругоў
Правило эквидистантности	правіла эквідыстантнасці
Правильный цветок	правільная кветка
Превентивные почки	прэвентыўныя пупышкі
Прерывистоперисторассеченный лист	перарывістаперыстарассечаны ліст
Прививка	прышчэпка /прышчэпліванне/
Привой	прышчэпак
Придаточные корни	прыдаткавыя карані
Придаточные органы	прыдаткавыя органы
Придаточные почки	прыдаткавыя пупышкі
Прикорневые листья	прыкаранёвыя лісты
Прилистники	прылісткі
Примордиальные листья	прымардыяльныя лісты
Приподнимающийся стебель	прыўзнімальнае сцябло
Прицветник	прыкветак
Прицветнички	прыкветачкі
Прицепки	прычэпкі
Проанты	праанты
Пробка	корак
Пробковый камбий	коркавы камбій
Проваскулярные тяжи	праваскулярныя цяжы
Провитамины	правітаміны
Проводящая система	праводзячая сістэма
Проводящий пучок	праводзячы пучок
Проводящие ткани	праводзячыя тканкі
Продолговатый лист	прадаўгаваты ліст

Прозенхима	празенхіма
Прозенхимные клетки	празенхімныя клеткі
Прокамбий	пракамбій
Прокариот	пракарыёты
Проксимальный конец	праксімальны канец
Пролификация	праліфікацыя
Промеристема	прамерыстэма
Прометафаза	праметафаза
Пронзённый лист	пранізаны ліст
Пропластиды	прапластыды
Пропускные клетки	прапускныя клеткі
Прорастание семян	прарастанне насення
Проросток	прарастак
Простая перфорация	простая перфарацыя
Простое крахмальное зерно	простае крухмальнае зерне
Простое соцветие	простае суквецце
Простой гинецей	просты гінецэй
Простой лист	просты ліст
Простой околоцветник	просты калякветнік
Простой пестик	просты песцік
Простые интегументы	простыя інтэгументы
Простые поры	простыя поры
Протандрия	пратандрыя
Протеиновые зёрна	пратэінавыя зярняты
Протеины	пратэіны
Протеопласты /протеинопласты/	пратэапласты /пратэінапласты/
Протерандрия	пратэрандрыя
Протерогиния	пратэрагінія
Протодерма	пратадэрма

Протоксилема	протаксілема
Протонема	пратанема
Протопласт	пратапласт
Протостела	пратастэла
Протофлоэма	протафлаэма
Профаза	прафаза
Проэмбрио	праэмбрыё
Прядильные растения	прадзільныя расліны
Прямое деление	прамое дзяленне
Прямой семязачаток	прамы семязачатак
Прямостоячий побег	прамастаячы парастак
Пряные растения	водарныя /рэзкапахучыя/ расліны
Псаммофиты	псамафіты
Псевдантовая теория	псеўдантавая тэорыя
Псилофиты	псілафіты
Психрофиты	псіхрафіты
Пузыревидные клетки	пузырападобныя клеткі
Пучковый камбий	пучковы камбій
Пучковый тип стебля	пучковы тып сцябла
Пыльник	пыльнік
Пыльца	пылок
Пыльцевая трубка	пылковая трубка
Пыльцевое гнездо	пылковае гняздо
Пыльцевое зерно /пылинка/	пылковае зерне /пылінка/
Пыльцевход	пылкаўваход
Пятна Каспари	плямы Каспары

Р

Рабочее ядро	рабочае ядро

Равноспоровость	раўнаспоравасць
Радиальная симметрия	радыяльная сіметрыя
Радиальное деление	радыяльнае дзяленне
Радиальные лучи	радыяльныя прамяні
Развилина	развіліна
Развитие растения	развіццё расліны
Раздельнолепестной венчик	раздзельнапялёсткавы венчык
Раздельнолистная чашечка	раздзельналістая чашачка
Раздельный лист	раздзельны ліст
Раздельнополые цветки	раздзельнаполыя кветкі
Раздражимость	раздражняльнасць
Размножение	размнажэнне
Разнолистность	разналістасць
Разноспоровость	разнаспоравасць
Разностолбчатость	рознаслупкаватасць
Раневая меристема	ранавая мерыстэма
Раневая пробка	ранавы корак
Распростёртый стебель	распрасцёртае сцябло
Рассечённый лист	рассечаны ліст
Рассеяннососудистая древесина	рассеянасасудзістая драўніна
Раструб	раструб
Рафиды	рафіды
Рахис	рахіс
Рацемозное соцветие	рацэмознае суквецце
Ребристый стебель	рабрыстае сцябло
Регенерация	рэгенерацыя
Регма	рэгма
Редукционное деление	рэдукцыйнае дзяленне
Редукция органа	рэдукцыя органа

Редукция хромосом	рэдукцыя храмасом
Редуцированный орган	рэдукаваны орган
Рексигенные межклетники	рэксігенныя міжклетнікі
Ремонтантные растения	рэмантантныя расліны
Репродуктивные органы	рэпрадуктыўныя органы
Репродукция	рэпрадукцыя
Реснитчатый край листа	раснічасты край ліста
Рибоза	рыбоза
Рибонуклеиновые кислоты	рыбануклеінавыя кіслоты
Рибосомы	рыбасомы
Ризодерма	рызадэрма
Ризоиды	рызоіды
Ритидом	рытыдом
Розетчатое листорасположение	разетчатае лістаразмяшчэнне
Розетчатые растения	разетчатыя расліны
Ромбовидный лист	ромбападобны ліст
Рост растений	рост раслін
Ростовые вещества	роставыя рэчывы
Ростовые побеги	роставыя парасткі
Рубчик	рубчык
Рудеральные растения	рудэральныя расліны
Рудиментарные органы	рудыментарныя органы
Рудименты	рудыменты
Рыльце пестика	рыльца песціка
Рыхлая колленхима	рыхлая каленхіма
Рыхлокустовые злаки	рыхлакуставыя злакі

С

Саблевидный лист	шаблепадобны ліст

Самоопыление	самапыленне
Самооплодотворение	самаапладненне
Самостерильность	самастэрыльнасць
Самофертильность	самафертыльнасць
Сапонины	сапаніны
Сапрофиты	сапрафіты
Саркотеста	саркатэста
Сахара	цукры
Сахароза	цукроза
Сахароносные растения	цукраносныя расліны
Сберегаемый крахмал	захоўвальны крухмал
Сборная костянка	зборная касцянка
Сборная листовка	зборная лістоўка
Сборный орешек	зборны арэшак
Сборный плод	зборны плод
Свилеватая древесина	касаслойная драўніна
Связник	звязнік
Сдвоенное листосложение	здвоенае лістаскладанне
Сегетальные растения	сегетальныя расліны
Секреты	сакрэты
Секреция	сакрэцыя
Семенная кожура	насенная лупіна
Семенные растения	насенныя расліны
Семенные чешуи	насенныя лускі
Семя	семя
Семявход	семяўваход
Семядоли	семядолі
Семязачаток	семязачатак
Семянка	сямянка

Семяножка	семяножка
Семяпочка	семязавязь
Сердцевидный лист	сэрцападобны ліст
Сердцевина	асяродак /стрыжань/
Сердцевинные лучи	асяродачныя /стрыжнёвыя/ прамяні
Серёжка	каташок
Сериальное расположение почек	серыяльнае размяшчэнне пупышак
Сетчатое жилкование листа	сеткаванае жылкаванне ліста
Сетчатые сосуды	сеткаваныя сасуды
Сидячее рыльце	сядзячае рыльца
Сидячие почки	сядзячыя пупышкі
Сидячий лист	сядзячы ліст
Симбиоз	сімбіёз
Симбионты	сімбіёнты
Симметрия	сіметрыя
Симпласт	сімпласт
Симпластический рост	сімпластычны рост
Симподиальное ветвление	сімпадыяльнае галінаванне
Симподиальное соцветие	сімпадыяльнае суквецце
Сингамия	сінгамія
Синдетохейльный тип устьиц	сіндэтахейльны тып вусцейкаў
Синергиды	сінергіды
Синкарпный гинецей	сінкарпны гінецэй
Синкарпный плод	сінкарпны плод
Синтеломы	сінтэломы
Синтетический листовой след	сінтэтычны ліставы след
Синэкология	сінэкалогія
Ситовидная пластинка	сітападобная пласцінка

Ситовидные клетки	сітападобныя клеткі
Ситовидные поля	сітападобныя палі
Ситовидные трубки	сітападобныя трубкі
Ситовидные элементы	сітападобныя элементы
Сифональные организмы	сіфанальныя арганізмы
Сифоногамия	сіфанагамія
Сифоностель	сіфанастэль
Скелетные корни	шкілетныя карані
Складчатое листосложение	складкавае лістаскладанне
Складчатый мезофилл	складкавы мезафіл
Склереиды	склерэіды
Склеренхима	склерэнхіма
Склерефикация	склерафікацыя
Склеротеста	склератэста
Склерофиты	склерафіты
Скользящий рост	слізготны рост
Скомканное листосложение	скамечанае лістаскладанне
Слепая пора	сляпая пора
Слизи	слізі
Слоевище	слаявішча
Слоевищные растения	слаявішчныя расліны
Слоевцовые растения	слаявішчавыя расліны
Сложнорадиальный проводящий пучок	складанарадыяльны праводзячы пучок
Сложная листовка	складаная лістоўка
Сложная кисть	складаная гронка
Сложное крахмальное зерно	складанае крухмальнае зерне
Сложное соцветие	складанае суквецце
Сложный зонтик	складаны парасонік

Сложный колос	складаны колас
Сложный лист	складаны ліст
Сложный плод	складаны плод
Смена поколений	змена пакаленняў
Смена ядерных фаз	змена ядзерных фаз
Смешанные почки	змешаныя пупышкі /мяшаныя пупышкі/
Смолоносные растения	смаланосныя, смалянныя расліны
Смолы	смолы
Смоляные ходы	смаляныя хады
Смятое листосложение	змятае лістаскладанне
Собирающие клетки	збіральныя клеткі
Соленостель	саленастэла
Соломина	саломіна
Соматические клетки	саматычныя клеткі
Соплодие	суплоддзе
Сорные растения	пустазелле
Сорус	сорус
Сосочки	сасочкі
Соседнее опыление	суседняе апыленне
Сосудистые растения	сасудзістыя расліны
Сосудисто-волокнистый пучок	сасудзіста-валакністы пучок
Сосуды	сасуды
Соцветие	суквецце
Сочный плод	сакавіты плод
Спайнолепестный венчик	злучанапялёсткавы венчык
Спайнолистная чашечка	злучаналістая чашачка /надвяночак/
Сперматозоиды	сперматазоіды
Спермии	сперміі

Спиральное листорасположение	спіральнае лістаразмяшчэнне
Спиральное расположение частей цветка	спіральнае размяшчэнне частак кветкі
Спиральные проводящие элементы	спіральныя праводзячыя элементы
Спора	спора
Спорангий	спарангій
Споровые растения	споравыя расліны
Спорогенез	спарагенез
Спорогенная ткань	спарагенная тканка
Спорогон	спарагон
Спородерма	спарадэрма
Спорополленин	спорапаленін
Спорофилл	спарафіл
Спорофит	спарафіт
Спящие почки	спячыя пупышкі
Срединная пластинка	пасярэдняя пласцінка
Срединные листья	пасярэднія лісты
Средняя завязь	сярэдняя завязь
Сростнолепестный венчик	зроснапялёсткавы венчык
Сростнолистная чашечка	зрослалістая чашачка
Стаминодии	стамінодыі
Ствол	ствол
Стволики	ствалікі
Стебель	сцябло
Стеблеобъемлющий лист	сцеблеахопны ліст
Стела	стэла
Стелющийся стебель	сцелістае сцябло
Стель	стэль
Стелярная теория	стэлярная тэорыя

Стержневая корневая система	стрыжнёвая каранёвая сістэма
Стигматоидная ткань	стыгматоідная тканка
Стилодий	стылодый
Стилоиды	стылоіды
Стимулятивная партенокарпия	стымулятыўная партэнакарпія
Стланцы	сланцы
Столбик пестика	слупок песціка
Столбовидные корни	слупкападобныя карані
Столбчатая паренхима	слупкаватая парэнхіма
Столоны	сталоны
Стрелка	стрэлка
Стреловидный лист	стрэлападобны ліст
Стробил	стробіл
Строма	строма
Струговидный ліст	стругападобны ліст
Стручок	струк, стручок
Стручочек	стручочак
Суберин	суберын
Суберинизация	суберынізацыя
Субмикроскопическая структура	субмікраскапічная структура
Суккуленты	сукуленты
Султан	султан
Супротивное листорасположение	супраціўнае лістаразмяшчэнне
Сутуральная плацентация	сутуральная плацэнтацыя
Сухая костянка	сухая касцянка
Сухой плод	сухі плод
Схизогенные межклетники	схізагенныя міжклетнікі
Сциофиты	сцыяфіты
Сэкзина	сэкзіна

Т

Тайнобрачные растения	бяскветкавыя /спаравыя/ расліны
Таксисы	таксісы
Таксон	таксон
Таксономия	таксаномія
Таллом	талом
Тангентальное деление	тангентальнае дзяленне
Таннины	таніны
Тапетум	тапетум
Текстура оболочки	тэкстура абалонкі
Телом	тэлом
Теломная теория	тэломная тэорыя
Телофаза	тэлафаза
Тельца Гольджи	цельцы Гольджы
Тенуинуцеллятный семязачаток	тэнуінуцэлятны семязачатак
Терминальная древесинная паренхима	тэрмінальная драўнінная парэнхіма
Терминальные органы	тэрмінальныя органы
Терминальный цветок	тэрмінальная кветка
Терофиты	тэрафіты
Теста	тэста
Тетрада	тэтрада
Тетрархный корень	тэтрархны корань
Тетрациклические цветки	тэтрацыклічныя кветкі
Технические культуры	тэхнічныя культуры
Тилакоиды	тылакоіды
Тилы	тылы
Тимин	тымін
Тирс	тырс

Ткань	тканка
Тонопласт	тонапласт
Тор	тор
Торус	торус
Тотипотентность	тотыпатэнтнасць
Точечные сосуды	кропкавыя сасуды
Точка роста	пункт росту
Травянистые растения	травяністыя расліны
Транзиторный крахмал	транзітарны крухмал
Транспирация	транспірацыя
Трансфузионная ткань	трансфузійная тканка
Трахеиды	трахеіды
Треугольный лiст	трохвугольны ліст
Трёхдомные растения	трохдомныя расліны
Трёхсильный андроцей	трохмоцны андрацэй
Трёхчленный цветок	трохчленная кветка
Триархный корень	трыархны корань
Трихобласты	трыхабласты
Трихомы	трыхомы
Трихосклереиды	трыхасклерэіды
Тройчатый лист	трайчасты ліст
Трофофиллы	трафафілы
Трубка венчика	трубка венчыка
Трубка чашечки	трубка чашачкі
Трубчатое листосложение	трубчастае лістаскладанне
Туника	туніка
Тургор	тургар
Тыквина	гарбуз
Тычинка	тычынка

Тычинковая нить	тычынкавая ніць /нітка/
Тычиночная трубка	тычынкавая трубка

У

Углеводы	вугляводы
Уголковая колленхима	вуглікавая /ражковая/ каленхіма
Удлинённое междоузлие	падоўжанае міжвузелле
Удлинённые побеги	падоўжаныя парасткі
Узел	вузел
Узел кущения	вузел кусчэння
Укороченное междоузлие	пакарочанае міжвузелле
Ультрамикротом	ультрамікратом
Унифациальный	уніфацыяльны
Урация	урацыя
Усики	вусікі
Устьице	вусцейка
Устьичная щель	вусцейкавая шчыліна
Устьичный аппарат	вусцейкавы апарат
Усы	вусы

Ф

Фанерофиты	фанерафіты
Фасциация	фасцыяцыя
Феллема	фелема
Феллоген	фелаген
Феллодерма	фелаберма
Феллоид	фелоід
Фертильный	фертыльны
Фибриллы	фібрылы

Фиброзный слой	фіброзны слой
Физиология растений	фізіялогія раслін
Филлодий	філодый
Филлокладий	філакладый
Филлотаксис	філатаксіс
Фитонциды	фітанцыды
Флавоноиды	флаваноіды
Флавоны	флавоны
Флора	флора
Флоральные нектарники	фларальныя нектарнікі
Флоэма	флаэма
Флоэмные проводящие пучки	флаэмныя праводзячыя пучкі
Формации листьев	фармацыі лістоў
Формула листорасположения	формула лістаразмяшчэння
Формула цветка	формула кветкі
Фотосинтез	фотасінтэз
Фототропизм	фотатрапізм
Фрага	фрага
Фрагмопласт	фрагмапласт
Фрагмосома	фрагмасома
Фрондозное соцветие	франдознае суквецце
Фуникулус	фунікулус

Х

Хазмогамия	хазмагамія
Хазмогамные цветки	хазмагамныя кветкі
Халаза	халаза
Халазогамия	халазагамія
Хамефиты	хамефіты

Хвоя	шышулькі, іголца
Хироптерофилия	хіраптэрафілія
Хлоренхима	хларэнхіма
Хлоропласты	хларапласты
Хлорофилл	хларафіл
Хлорофилловое зерно	хларафілавае зерне
Ходульные корни	хадульныя карані
Холостамия	халагамія
Хондриом	хандрыём
Хроматида	храматыда
Хроматин	храматын
Хроматиновая сеть	храматынавая, храмацінавая сетка
Хроматофор	храматафор
Хромомеры	храмамеры
Хромонема	храманема
Хромопласт	храмапласт
Хромосомы	храмасомы
Хромоцентр	храмацэнтр

Ц

Царство природы	царства прыроды
Цветение	цвіценне
"Цветение воды"	"цвіценне вады" /брасненне/
"Цветение" снега	"цвіценне" снегу
Цветковые растения	кветкавыя расліны
Цветковые чешуйки	кветкавыя лускавінкі
Цветоводство	кветкаводства
Цветок	кветка
Цветоложе	кветкалажа

Цветоножка	кветканожка
Цветонос	кветканос
Цветоносные побеги	кветканосныя парасткі
Цветочная почка	кветкавая пупышка
Цветочная стрелка	кветкавая стрэлка
Цветочные часы	кветкавы гадзіннік
Цедра	цэдра
Целлюлаза	цэлюлаза
Целлюлоза	цэлюлоза
Целлюлярный эндосперм	цэлюлярны эндасперм
Целобласты	цэлабласты
Целостность организма	цэласнасць арганізма
Цельная чашечка	цэльная чашачка
Цельнокрайний лист	суцэльнакрайні ліст
Цельный лист	цэльны /суцэльны/ ліст
Ценобий	цэнобій
Ценобиоз	цэнабіёз
Ценобионты	цэнабіёнты
Ценогенез	цэнагенез
Ценоз	цэноз
Ценокарпный гинецей	цэнакарпны гінецэй
Ценокарпный плод	цэнакарпны плод
Центральная клетка	цэнтральная клетка
Центральная плацентация	цэнтральная плацэнтацыя
Центральное ядро	цэнтральнае ядро
Центрально-угловая плацентация	цэнтральна-вуглавая плацэнтацыя
Центриоль	цэнтрыоль
Центродесмоз	цэнтрадэсмаз
Центромера	цэнтрамера

Цепь питания	ланцугі жыўлення
Цепкие плоды	учэпістыя плады
Цепляющиеся корни	чаплястыя карані
Цепляющийся стебель	чаплістае сцябло
Цецидии	цэцыдыі
Цианеллы	цыянэлы
Цианобактерии	цыянабактэрыі
Циатий	цыятый
Цикл Кребса	цыкл Крэбса
Цикл развития	цыкл развіцця
Циклический цветок	цыклічная кветка
Цимозное соцветие	цымознае суквецце
Циркулярное движение протопласта	цыркулярны рух пратапласта
Циркцинотропный семязачаток	цырцынатропны семязачатак
Циста	цыста
Цистолит	цысталіт
Цистрон	цыстрон
Цитаза	цытаза
Цитогенетика	цытагенетыка
Цитокинез	цытакінез
Цитокинины	цытакініны
Цитолиз	цытоліз
Цитология	цыталогія
Цитоплазма	цытаплазма
Цитоплазматическая мембрана	цытаплазматычная мембрана
Цитоплазматический матрикс	цытаплазматычны матрыкс
Цитотомия	цытатомія
Циторис	цыторыз
Цитохимера	цытахімера
Цитохимия	цытахімія

Ч

Частичная автостерильность	частковая аўтастэрыльнасць
Частичная партенокарпия	частковая партэнакарпія
Чашелистики	чашалісцікі
Чашечка	чашачка
Чашечковидный околоцветник	чашачкападобны калякветнік
Чередование поколений	чаргаванне пакаленняў
Черенкование растений	чаранкаванне раслін
Черенок	чаранок
Черепитчатая луковица	чарапічная цыбуліна
Черепитчатое почкосложение	чарапічнае пупышкаскладанне
Черешочек	чараночак
Черешчатая почка	чаранкаватая пупышка
Черешчатый лист	чаранкаваты ліст
Четырёхсильный андроцей	чатырохмоцны андрацэй
Чечевички	сачыўкі
Чешуевидные листья	лускападобныя лісты
Чешуйки	лускавінкі
Чешуйчатая корка	лускаватая лупіна /корка/
Чешуйчатое корневище	лускаватае карэнішча
Чешуйчатое опушение	лускаватае апушэнне
Чешуйчатые клубни	лускаватыя клубні
Чешуйчатые луковицы	лускаватыя цыбуліны
Чешуйчатый стебель	лускаватае сцябло
Чистая культура	чыстая культура
Чистая линия	чыстая лінія
Членик сосуда	членік сасуда
Членистые млечники	членістыя млечнікі
Членистый боб	членісты боб

Членистый стебель	членістае сцябло
Членистый столбик	членісты слупок
Чубук	цыбук
Чувствительность растений	адчувальнасць раслін
Чужеопыление	чужаапыленне

Ш

Шейка	шыйка
Шейка архегония	шыйка архегонія
Шейка корнеплода	шыйка каранняплода
Шейковые канальцевые клетки	шыйкавыя канальцавыя клеткі
Шелковистое опушение	шаўкавістае апушэнне
Шиловидный лист	шылападобны ліст
Шип	шып, калючка
Шишка	шышка
Шляпочные грибы	шапачкавыя грыбы
Шов	шво
Шпорец	шпорац, шпорка
Штамм	штам
Штамб	штамб

Щ

Щелевидные поры	шчылінападобныя /шчылінаватыя/ поры
Щель редукционная	шчыліна рэдукцыйная
Щетинистое опушение	шчаціністае апушэнне
Щетиновидный лист	шчацінападобны ліст
Щитковидное рыльце	шчыткападобнае рыльца

Щитовидный лист	шчытападобны ліст
Щиток	шчыток
Щуплость семян	шчупласць насення

Э

Эвантовая теория	эвантавая тэорыя
Эвгленовые водоросли	эўгленавыя водарасці
Эвокация	эвакацыя
Эволюционное учение	эвалюцыйнае вучэнне
Эволюция	эвалюцыя
Эврибионты	эўрыбіёнты
Эвритермные организмы	эўрытэрмныя арганізмы
Эврихорные растения	эўрыхорныя расліны
Эвстела	эўстэла
Эвтрофы, эвтрофные растения	эўтрофы, эўтрофныя расліны
Эдафические факторы	эдафічныя фактары
Эдафиты	эдафіты
Эдификаторы	эдыфікатары
Экваториальная пластинка	экватарыяльная пласцінка
Эквационное деление	эквацыйнае дзяленне
Эквационная щель	эквацыйная шчыліна
Эквифациальные листья	эквіфацыяльныя лісты
Экзархная ксилема	экзархная ксілема
Экзина	экзіна
Экзобиология	экзабіялогія
Экзогенные органы	экзагенныя органы
Экзодерма	экзадэрма
Экзокарпий	экзакарпій

Экзосимбиоз	экзасімбіёз
Экзоспоры	экзаспоры
Экзостом	экзастом
Экзотеций	экзатэцый
Экзотические растения /экзоты/	экзатычныя расліны /экзоты/
Экзотрофная микориза	экзатрофная мікарыза
Экзотрофные листья	экзатрофныя лісты
Экологическая анатомия	экалагічная анатомія
Экологическая география растений	экалагічная геаграфія раслін
Экологическая группа растений	экалагічная група раслін
Экологическая форма	экалагічная форма
Экологические факторы	экалагічныя фактары
Экологический ряд	экалагічны рад
Экологический тип	экалагічны тып
Экология	экалогія
Экоморфа	экаморфа
Экосистема	экасістэма
Экотоп	экатоп
Эксперимент	эксперымент
Экспериментальный партеногенез	эксперыментальны партэнагенез
Эксплантация	эксплантацыя
Экстенсивная культура	экстэнсіўная культура
Экстравагинальные побеги	экстравагінальныя парасткі
Экстразональная растительность	экстразанальная расліннасць
Экстрафлоральные нектарники	экстрафларальныя нектарнікі
Экстрацеллюлярный симбионт	экстрацэлюлярны сімбіёнт
Экстрорзный пыльник	экстрорзны пыльнік
Эксцентричность стебля	эксцэнтрычнасць сцябла
Эктогенез	эктагенез
Эктазоохория	эктазаахарыя

Эктазоохория	эктазоахарыя
Элайопласты	элаяпласты
Элайосомы	элаясомы
Элементарное волокно	элементарнае валакно
Элементы флоры	элементы флоры
Элиминация	элімінацыя
Элитные растения	элітныя расліны
Эллиптический лист	эліптычны ліст
Эмбриогенез	эмбрыягенез
Эмбриогенная партенокарпия	эмбрыягенная партэнакарпія
Эмбриология	эмбрыялогія
Эмбриональный мешок	эмбрыянальны мяшок
Эмбриональная ткань	эмбрыянальная тканка
Эмбриональный рост	эмбрыянальны рост
Эмбриональный этап	эмбрыянальны этап
Эмергенцы	эмергенцы
Эмпирическая диаграмма цветка	эмпірычная дыяграма кветкі
Энации	энацыі
Эндархная ксилема	эндархная ксілема
Эндемики, эндемы	эндэмікі, эндэмы
Эндогамия	эндагамія
Эндогенные органы	эндагенныя органы
Эндодерма	эндадэрма
Эндозоохория	эндазоахарыя
Эндокарпий	эндакарпій
Эндолиты	эндаліты
Эндомитоз	эндамітоз
Эндоплазма	эндаплазма
Эндоплазматическая сеть, эндоплазматический ретикулум	эндаплазматычная сетка, эндаплазматычны рэтыкулум

Эндосперм	эндасперм
Эндоспоры	эндаспоры
Эндостом	эндастом
Эндотермические процессы	эндатэрмічныя працэсы
Эндотеций	эндатэцый
Эндотрофные листья	эндатрофныя лісты
Энервативная стерильность	энерватыўчая стэрыльнасць
Энтомогамия	энтамагамія
Энтомофилия	энтамафілія
Энтомофильные растения	энтамафільныя расліны
Эпибласт	эпібласт
Эпиблема	эпіблема
Эпигенез	эпігенез
Эпидермис	эпідэрміс
Эпизоохория	эпізоахарыя
Эпикарпий	эпікарпій
Эпикотиль	эпікатыль
Эпителий	эпітэлій
Эпитема	эпітэма
Эпифитотия	эпіфітотыя
Эпифиллы	эпіфілы
Эпифиты	эпіфіты
Эргастические вещества	эргастычныя рэчывы
Эргастоплазма	эргастаплазма
Эриохоры	эрыяхоры
Этап зрелости	этап спеласці
Этап размножения	этап размнажэння
Этап старения	этап старэння
Этапы онтогенеза	этапы антагенезу

Этиоляция	этыляцыя
Этиопласты	этыяпласты
Этноботаника	этнабатаніка
Эуанциевая теория	эуанцыевая тэорыя
Эукариоты	эукарыёты
Эустела	эўстэла
Эухроматин	эухраматын /эухрамацін/
Эфемерные цветки	эфемерныя кветкі
Эфемероиды	эфемероіды
Эфемеры	эфемеры
Эфирномасляные ходы	эфірнаалейныя хады
Эфирные масла	эфірныя алеі

Ю

Ювенильность	ювенільнасць

Я

Яблоко	яблык
Ягода	ягада
Ядерная апогамия	ядзерная апагамія
Ядерная оболочка	ядзерная абалонка
Ядерная плазма	ядзерная плазма
Ядерная сеть	ядзерная сетка
Ядерный кармашек	ядзерная кішэнька
Ядерный тип развития эндосперма	ядзерны тып развіцця эндасперму
Ядерно-цитоплазматическое воздействие	ядзерна-цытаплазматычнае узаемадзеянне
Ядовитые растения	ядавітыя расліны

сіл у школьны горн /44/; Шчо бог дасць, Якаўко, што бог дасць,-- адказвала па-ракеўшому баба Насця /132/; Бабо Лісавето, а ці можаце успомніць.../24/; Мамо..., мамо... Мно цяжка. Чаму цябе няма?/127/; А мо я пачую, дзяненько.-- Лісавета ад слоў імгнення перакінулася на справы /224/; І не путайся /пытайся/, суседко /171/. Такія формы стале ўжываюцца у гаворках Брэсцка-Пінскага Палесся і яшчэ шырэй -- у паўднёва-заходнім дыялекце /Гл.:ДАБМ, карта № 34/.

Што да клічных форм ад агульных назоўнікаў мужчынскага роду, то яны больш разнастайныя: папо, папко, бацько, унучачко, браце, сынку: А колі ты, папо /па-гарадзецку так навучыўся "папо"/, паедзеш у свой горадок?/234/; От, унучачко, і не питайся /36/; Глянуў ты на мяне, мо і не памятаеш, і, браце, хоць я хаць наўцёк! /49/; Ты вось што, сынку: я свае, дзякуй богу, аджыў, а ты чапляйся за жытку і рукамі, і нагамі /10?/. Па дадзеных ДАБМ /карта № 23/ на Століншчыне пашыраны формы на -Э/Е/, -У/Ю/: браце, брату. Але, як бачым, аўтар рамана засведчыў, што найбольш ужывальная у Давыд-Гарадку і яго ваколіцах форма на -О/Е/: назоўнікі Адасё, унучачко сустракаюцца на старонках рамана многа разоў /гл. стар. 44, 56, 59, 89, 97..; 36, 58, 92, 102.../

Паралельна з клічнай формай у якасці звароткі ўжываецца назоўны склон імёнаў. У гэтай функцыі у мове рамана сустракаем наступныя назоўнікі: сынок, сыночак, унучак, унучачак, Адась, Адасік, Адасічак: Не спяшайся, сынок, з работай. Адпачні /114/; Так цяпер, унучак, усе робяць /28/; Вось што, Адась, прыбягай да мяне /56/; Адасік, дзякуй богу. Гэта ж учора Ткач казаў, як быццам Адась прыехаў /238/; Гаварыць няма каму... жаніся, Адасічак /192/.

Зрэдку ў мове рамана адзначаецца выпадкі ўжывання формы клічнага склону імёнаў мужчынскага роду у значэнні назоўнага склону: папо, Юрко, Міхалко: і папо твой будзе незадаволены /42/; Прыцягнуўся і працавіты дамесад трунар Юрко/79/; Якраз Міхалко надумаў жаніцца /140/.

Такая разнастайнасць форм сведчыць пра арыгінальнасць гаворкі, пра яе самабытнасць, што вытлумачваецца ўзаемаўплывам беларускай і ўкраінскай моў, на мяжы якіх жыве гаворка, а таксама спрадвечнай трываласцю і стойкасцю яе да ўсякага знешняга ўплыву.

[1] Клімчук Ф.Д. Гаворкі Заходняга Палесся.-- Мн., 1983, с.39.

З ГАВОРКІ ВЁСКІ АЛЬМАНЫ СТОЛІНСКАГА РАЁНА

У. У. Барысюк, Н. М. Буяк /Брэст/

І сёння яшчэ на Беларусі захавалася колькі вёсак, чыцаўняя "адарванасць" якіх ад "вялікага" свету паспрыяла местачкоўцам зберагчы сваю мову. Да ліку апошніх адносіцца вёска Альманы, якая ажно да пачатку васьмідзесятых гадоў увогуле была адарвана ад усяго свету. Галоўным транспартным сродкам летам была лодка, а зімою -- сані. У 1982 годзе былі праведзены меліярацыйныя работы, а крыху пазней пракладзена шасейка да райцэнтра. Іменна на гэты час прыпадае інтэнсіўнае будаўніцтва вёскі: узводзіцца трохпавярховая школа, дзіцячы сад, пошта, магазіны, пашырае межы жыллёвы комплекс. Моладзь застаецца у вёсцы. На сёняшні дзень у вёсцы налічваецца каля 600 двароў. І усё было б, як кажуць, добра, каб не трагедыя на Чарнобыльскай АЭС. Яна закранула вёску Альманы. Тут самы высокі узровень радыяцыі па раёне. Людзі вымушаны выязджаць з вёскі, бо далей тут жыць стала небяспечна. У зусім недалёкім будучым вёска можа знікнуць назаўсёды. Аўтарамі ідзе інтэнсіўны запіс дыялектнага матэрыялу, у прыватнасці фразеалагічных адзінак запісана звыш 250, частку якіх падаем у гэтым артыкуле.

АЖ ВОКО РЭЖЭ. Пра надта яркае штосьці. Твое гетэ плацье аж воко рэжэ, і не думай ёго надзеваць.

АЖ ЕЗЫК НА БОРОДУ ЗВЕСІЎСЯ. Вельмі стаміцца. У мене аж езык на бороду звесіўся, пока мы з Жукова прышлі.

АЖ ШКУРКА ГОРЫЦЬ. Пра шкадлівага чалавека. На ём жэ аж шкурка горыць, так і цікуй, бо наробіць беды.

БРАЦЬ ЗА ДУШУ. Перажываць. От ужэ ж мене за душу берэ, як мой Сашо на мацыклета садзіцца, коб знала, то й не купляла б.

БРАЦЬ НОГІ НА ПЛЕЧЫ. Уцякаць. Пока не позно, хлопчэ, то бери ногі на плечы і шчоб духу твого тут не было, бо як зловяць, то не пошкодуюць.

БЫ З ВОЎЧЫХ ЗУБОЎ. Пра памятую вопратку. Зайбо, поўшюк гетэ плацье, бо бы з воўчых зубоў, стыдно й на людзі у ём показацца.

БЫ СЕРЭДА НА П'ЯТНІЦУ. Нядобразычліва, незадаволена глядзець. Ну, от чого ты дзівішса на мене, бы серэда на п'ятніцу, быттом я цебе рэзаць собіраюса.

БЫ СМОЛА ДО ДЗЕРЭВА. Вельмі рашуча і неадступна. Твой Володзя прыстэў до мое дзеукі, бы смола до дзерэва, проходу не дае.

БЫ У ВОДУ ОПУШЧАНЫ. Пра чалавека нечым прыгнечанага, без настрою. Послі жончыной смерці Олэсь бы у воду опушчаны ходзіць.

БЫ У ЖАБЫ. Пра вельмі халодныя рукі, ногі. А рукі бы у жабы! Возьмі скорэй да потры йіх одна об одну.

БЫ ХІМА ГАЛОУЧЫНА. У вёсцы і сёння яшчэ пражывае жанчына, рост якой амаль два метры. Адсюль і узнікненне фразеалагічнай ацэнкі. Звычайна так кажуць пра высокага чалавека. Ну й выросла гета Дусіна дзеука, бы Хіма Галоучына.

ВОЧЫ ВЫПЛАКАЦЬ. Многа плакаць. Бедна Леонцьеуна ужэ усе вочы выплакала чэрэз гетого Віця, а вон прыедзе на тры дне і зноу цэлы год не показваецца.

ЖДЫ ПЕТРА — СЫРУ НАЕСІСА. Пра ненадзейнага чалавека. Як жэ жды Петра — сыру наесіса. От побачыш, шчо Васік не прынесе нічого, скаже, шчо не найшоу ці забыуса.

ЗАРОБІЦЬ, БЫ БРОЦКІ НА МЫЛІ. Вяскоуцы перадаюць з пакалення у пакаленне, што калісь, яшчэ, як кажуць, пры палякх, быу такі чалавек з вёскі Кашары Броцкі, які таргавау мылам і прагарэу на гэтай справе. Значэнне фразеалагізма — пратаргавацца. Ох, дочанька, заробіш ты з гетымі поросятамі, бы Броцкі на мылі, давай мо я лутчэй іх на базар повезу.

КАЛЮГІ ЗМЕРАЦЬ. Набраць у боты вады. Мой малы учора калюгі як змерау, то цепер усёй дзень лежыць — і кашляе, і цемпература пыд сорок.

ЛЕЗЦІ У ЧУЖЭ КОРЫТО. Умешвацца у чужую размову. Чого ты лезеш у чужэ корыто, мы і без цебе добра поговорым.

МАКСІМКОВА ГОЛОУКА. Некалі у вёсцы жыу надта ад прыроды хітры чалавек. Зараз так гавораць пра вельмі хітрага чалавека. От Максімкова голоука, гето ж трэба было таке прыдумаць: порубау собе руку, шчоб у арміі не служыць.

НАЙШОУ ХАНЯ МАНЮ. Пра падобных людзей. Ну то ты поба на Пауліковопо хлопца — сам хітры, а жонка іншчэ хітрэйша. Гето ж найшоу Ханя Маню!

НЕХ ТОБЕ КОШ І РЫБА! Воклік з выпадку нечага нечаканага. — Ой, учора пераходзіла канаву да чуць не утопіласа. Нех тобе кош і рыба! То ж трэба было дзівіцца!

ПРЫЧЭПІЦЦА, БЫ РАК ДО БЕРЭГА. Хадзіць следам за кім-небудзь. А чого ты прычапіуса до мене, бы рак до берэга, може я не хочу, шчоб ты мене проводзіу!

ПЫД БЕРЭЗЫ ПОЙЦІ. Памерці. Скоро і я ужэ пыд берэзы пойду, хваліць, пожыла свое.

ПЫШПІРАЦЬ ПЛЕЧАМІ. Бяздзейнічаць. І як вам не стыдно, Васіль ледзь того мешка несе, а воны пыдперлі плечамі плота да стояць, хоць бы одзін помог.

РОЗРЫВАЦЦА НА РОБОЦІ. Многа, не шкадуючы сябе, працаваць. Ганька без мужыка дзецей годовала, аж розрываласа на той робоці, але усех хлопцоу своїх у людзі вывела.

СЕМЕН БАБІ РОДНА ЦЁТКА. Вельмі дальняя радня. — Я й не знаю, шчо вы свое! — Ой, яке там свое — Семен бабі родна цётка, але ж наш род малы, то шчытаецца, шчо свое.

СЕРЦЭ КРОЙІЦЬ. Мучыць. За шчо ты мне серцэ кройіш? Хіба я віновата? Ты ж сама за його йшлі хоцела.

СЁМАЯ ВОДА НА КІСЕЛЕ. Вельмі дальняя радня. Ой, екая мы родня — сёмая вода на кіселе, але ж раз ужэ позвалі, то мусіш іці.

СОБІРАЦЦА БЫ НА ОЛЬМАНСКЕ ВЕСЕЛЬЕ. Доуга збірацца. Збірайса скорэй, а то собіраешса бы на ольманске веселье, мы і так ужэ опаздваём.

СОРОКІ УХОПЯЦЬ. Пра чалавека, які доугі час умываецца. Ходзі скорэй, хваціць, ужэ умываласа, а то сорокі ухопяць.

СУШЫЦЬ ДОСКІ. Чакаць блізкай смерці. Ну усё, бабо, сушыце доскі. Раз Ганулька умерла, то й вам не доуго ждаць осталоса. Вона там без вас і тыждэнь не выдзержыць.

ШЫЦЬ-БЕЛІЦЬ — УЗАЎТРА ВЕЛІКДЗЕНЬ. Работы многа, а часу мала. — От тобе роботы з гетым весельём! — Не кажы, шыць белiць — узаутра Велікдзень, коб хоць успець усе зробіць.

З МІКРАТАПАНІМІІ ВЁСКІ ТУЛЯЦІЧЫ

Гарбачык М.Р., Станкевіч В.Л. /Брэст/

Вёска Туляцічы, дзе сабраны намі мікратапонімы, знаходзіцца у Іванаускім раёне Брэсцкай вобласці, гаворка якой, згодна з класіфікацыяй Ф.Д.Клімчука, адносіцца да тараканскіх гаворак.

Мікратапонімы в.Туляцічы /аронімы, гідронімы, дэндронімы/ выклікаюць цікавасць як з лексіка-семантычнага, так і з граматычнага пункту гледжання.

I. Аронімы

БАЛЮЧКО́ВЭ н.р. Поле.
БОРЭ́СЧЫКОВЭ н.р. Поле.
БА́ТЮШЧЫНЭ н.р. Поле.
БІ́ЛЫ ПО́ПЛАЎ Сенакос і паша.
БІ́ЛЯНСЬКЭ ЛУГА́. Лугі.
БУЛАНУ́В ЛУГ Луг.
БЫЗДІСЬКЭ н.р. Поле і луг суседняга калгаса в.Бездзеж Драгічынскага р-на.
БЫРО́ЗОВЫ м.р. Балотні груд з сенакосам.
ВАКУ́ЛЫЦЬКЭ н.р. Сенажаць у балоце.
ВЫРА́ТЫЯ ГРАБО́ВОГО. Сенакос на балоце, які пачынаецца з груда.
ВЫРЖУ́ТЯНКА ж.р. Сенажаць у балоце.
ВЫСО́КА ДОРО́ГА. Дарога, якая цягнецца у балота.
ВЭ́ГОН м.р. Сенакос і палетак.
ГОРЫ́ХОВ м.р. Сенакос з грудом на балоце.
ГРАБІ́В м.р. Сенакос з грудком на балоце.
ГРА́БОВСЬКЭ н.р. Поле.
ГУМЫ́НСЬКЭ н.р. Поле, якое знаходзіцца недалёка ад могілак.
ГЫРЭ́ мн.л. Сенакос і палетак.
ДАНЫСЕ́ВЭ н.р. Поле.
Е́СЫНЬ м.р. Сенакос з грудком на балоце.
ЖЫЛДА́НЧЫКОВЭ н.р. Поле.
ЗАВА́РСЬКЭ н.р. Поле і луг суседняй вёскі Заверша.
ЗАКРУ́ЖНЫ ЛУГ. Луг.

ЗАМАЛЭ́ННЕ н.р. Сенакос і палетак.
ЗАНЭ́ВА ж.р. Палетак, які знаходзіцца недалёка ад лесу.
ЗВІ́ННЫК м.р. Сенакос з грудком на балоце.
КА́МПЭ мн.л. Палетак, які знаходзіцца непадалёк ад сажалкі.
КРЫЧЫ́Ў м.р. Сенакос і грудок на балоце.
КОРО́ЛЁВЭ н.р. Поле.
КОТЫ́В ЛУГ. Луг.
КРАІ́ мн. Сенажаць ля самага балота.
МЫЦЯКО́ВЭ н.р. Поле.
ЛЭ́ПНЫК м.р. Сенакос з грудком ля ракі.
ЛЭ́СОВА ГОРА. Поле з узгоркам.
МАЗШЛІВ м.р. Сенакос з грудком у балоце.
МАКАРО́ВЭ н.р. Поле.
МАКАРЫ́В м.р. Луг.
МОРГЭ́ мн.л. Сенакос і палетак.
НАДА́ЙКЭ н.р. Сенакос і палетак.
НЭ́СЬКА ДОРО́ГА. Дарога, якая па нізіне цягнецца да балота.
ОКРУ́ЖНОВЭ н.р. Поле.
ОЛЭ́НЁВЫ ГРУД. Сенакос з грудком ля ракі Ясельда.
ОЛЬХО́ВЭ н.р. Балотні груд з сенакосам.
ПОГО́НЯ БЫЗДІ́СЬКА. Частка балота, якая належыць калгасу в.Бездзеж.
ПОГО́НЯ ЗАВА́РСЬКА. Частка балота, якая належыць калгасу в.Заверша.
ПОДА́ЙКОЎ ГРУД. Сенакос з грудком на балоце.
ПОМІ́РКЭ мн.л. Забалочаныя участкі зямлі.
ПУСТОСНІТ м.р. Сенакос з грудком на балоце.
РЫЧЭ́ЦЯ ж.р. Палетак, які мяжуе з крыніцай.
СКОПЫ́ЦЬ м.р. Сенакос з грудком ля ракі Ясельда.
СУЛЭЧЫ́УСКІ ЛУГ. Луг.
У ГРУДА́Х. Палетак у балоце.
У САДА́Х. Палетак у былым садзе.
ХАУРЫ́ЛЬЧЫНА ж.р. Балотні груд з сенакосам.
ХВОЁВЫ ГРУД. Сенакос з грудком на балоце.
ЧМЫ́РУКІВ м.р. Луг.
ЧО́РНОЕ н.р. Балотні груд з сенакосам.
ЧОРНЫ ГРУД. Сенакос з грудком ля р.Ясельда.

II. Гідронімы

БАЛЮЧКО́ВА ВЫРВІНА́. Сажалка і назва луга́, дзе выцякала з-пад зямлі крыніца.

БОЛОТЦА н.р. Назва месца, дзе пачынаецца крыніца, якая запаўняе азёры.

БРОДОК м.р. Невялікая сажалка, якая знаходзіцца недалёка ад вёскі.

БУ́ЛАНОВЭ ГО́ЗЫРО. Возера, якое знаходзіцца непадалёк ад балота.

КІ́НЕЛЭ ГО́ЗЫРО. Возера ў в. Лядавічы Іванаўскага раёна.

НО́ВА САЖО́ЛКА. Сажалка.

ПЯКУЛЫЦЬКЭ ГОЗЫРО. Возера ў в. Лядавічы Іванаўскага раёна.

ПЛА́СО н.р. Крыніца, якая цячэ ў балота.

РОВЭ́. Выкапаная канава, якая цячэ ў балота.

САДО́ВЭ ГО́ЗЫРО. Возера ў в. Лядавічы Іванаўскага раёна.

СТА́РА СА́ЖОЛКА. Сажалка.

III. Дэндронімы

ВАЛЬКО́ВА НЭ́ВА. Лес.

ВО́ЛКА. Лес.

ВЫНДЖО́ВА ХВОІ́НА. Невялікі лес, які знаходзіцца ля балота.

ГАЁК м.р. Гай.

ГРА́БНЫК м.р. Невялікі лясок, які знаходзіцца ля крыжавых дарог.

ГУБА́ ж.р. Лес.

ЗАВА́РСЬКІ ЛІС. Лес, які знаходзіцца ля вёскі Заверша.

ЗАКРУ́ЖНОВА ХВОІНА. Невялікі лес.

КАЛЭННЫК м.р. Лес.

КОЗЭ́ЧАНКА ж.р. Лес.

МЫКЭ́ЦЬКІ ЛІС. Лес, які знаходзіцца ля вёскі Мікіцк.

ОЛЁСА мн.л. Лясы, якія цягнуцца ля балота, што непадалёк ад р. Ясельда.

ЯВГА́НЯ ж. Назва часткі лесу, які знаходзіцца ля былога хутара.

АСАБЛІВАСЦІ УТВАРЭННЯ І УЖЫВАННЯ НАЗВАЎ ЖЫХАРОЎ У ГАВОРКАХ ЖАБІНКАЎСКАГА РАЁНА БРЭСЦКАЙ ВОБЛАСЦІ

Гераськіна Т.А., Кавалеўская Н.А. (Брэст)

Катайконімы Жабінкаўскага раёна часцей за ўсё утвараюцца з дапамогай суфікса -эць для асоб мужчынскага роду і яго варыянтаў -івэць, -овэць/-евэць, -ынэць, -янэць ад розных тыпаў тапонімаў:на -ово, -ево, -і, -ы, -ка, -кі, -ычы, -ае, -е. Напрыклад: в.Бульково - бульковэць, в.Хмэлёво - хмэлёвэць, в.Бусні - бусневэць, в.Багны - багнівэць, в.Омэлынка - омэлынэць, в.Замошань - замошанэць, в.Томашкі - томашковэць, в.Орэпычы - орэповэць, в.Глубокэ - глубоковэць, в.Залуззе - залузьковэць.

У назвах жаночага роду найчасцей ужываецца суфікс -к- і састаўны суфікс -івк-, якія далучаюцца да тапонімаў на -ы, -і: в.Канатопы - канатопка, в.Сцяпанкі - сцяпанківка, в.Ходосы - ходосівка, в.Тэлякі - тэляківка. Падобныя утварэнні набываюць гутарковую афарбоўку, адрозніваюцца экспрэсіўнасцю ад нейтральных форм мужчынскага роду. Пры гэтым можа ўзнікнуць непажаданая двухсэнсоўнасць: в.Омэлынка - омэлынка, в.Старое Сыло - старосілка, в.Пылыповычы - пылыповка. У такіх выпадках перавага аддаецца адназначнаму суфіксу -чанк-, з якім утвараюцца аттапанімічныя назвы ад бяссуфіксных і суфіксальных асноў на -ы, -ово, -ка, -ыця, -ычы, -анэць: в.Бобры - бобрівчанка, в.Бульково - бульковчанка, в.Сыховычы - сыховчанка, в.Рудка - рудковчанка, в.Рокытныця - рокычанка, в.Стрыганэць - стрыганчанка. Ад асобных тапонімаў магчымы варыянты з суфіксамі -анк-/-янк-, -чанк-, -і, -к-, -учк-: в.Бульково - бульковчанка, бульківка; в.Бобры - бобрівчанка, бобрівка; в.Сычэво - сычовлянка, сычівка; в.Яковчічы - яковчанка, яковчучка. Утварэнні з апошнімі суфіксамі маюць размоўны характар.

Ад некаторых населеных пунктаў Жабінкаўскага раёна адсутнічаюць назвы асоб жаночага роду: в.Вішкі, Глубокэ, Залуззе, Матясы, Пантюхы, Подлісое, Пруські, Рачкі, Сакы, Соколово, Стовпы, Томашкі, Шпыталі.

У назвах множнага ліку выкарыстоўваецца пераважна суфікс -ц- і яго вытворныя -овц-/-евц-, -івц-, якія далучаюцца да розных тыпаў тапонімаў: в.Замошань - замошанці, в.Соколово - соколовці, в.Лясоты - лясотовці, в.Дяглі - дяглёвці, в.Бодюкы - бодюківці, в.Богданы - богданівці.

ДЛЯ БРЭЗІРУ. Для прилiку. Нэ чэпай: грэбэнь лежыт для брэзiру.

ДЭ ТОНКО, ТАМ І РВЭЩЦА. Бяда ці непрыемнасці ідуць адно за адным. У Гуліхі ледь на хлеб фатае, а тут шчы хлев згорев. Дэ тонко, там і рвэщца.

З СНУ ЗЛЕПЛЕНЫ. Пра санлівага чалавека. Шчо ты з сну злеплены? Спыш да спыш.

І НА ЛЕС БЫ НА ЛЮДЫ. Пра нешта аднолькавае. Бач ты -- голіна пэрэломалася. І на лес бы на люды -- гібнэ усэ.

НЭ ДАСЫ ОТЧОТА. Пра работу, вынікі якой не відавочныя. Такая робота, шчо отчота нэ дасы. Тэчэцца ано.

НЭ ДАТИ РАДЫ. 1. Не управіцца з некім або нечым. Нэ даты рады гэтому дытяты. Убой нейкі. Ныц нэ боіцца. 2. Мець празмерны апетыт. Гэтой кісці /кішкі/ нэ даты рады. Увэсь час есты хочэщэ.

НЭ ЁЗДЫТЭ ПО-СОБАЧЫ. Не ездзіць праз сілу канём. "Нэ ёздытэ по-собачы!" -- наказвав батько сынам, коб нэ гналі коня моцно.

НЭ КІЕМ, ТО ПОЛЕНОМ. Як не адно, то другое. Нэ кіем, то поленом. Тое самэ выдэ.

ОТ ВАНТУХ. Так вяскоўцы прыказваюць, калі размова ідзе пра ненаежную істоту. От вантух, жрэ да жрэ. Трэба бульбу гэто нэ даваты, а то самым нэ будэ шо есты.

ХОДЫТ КАНДІБОБЭРОМ. Гніць пакрыўджаным, надзьмутым або ганарлівым. Бач ты, наш господар вжэ знов кандібобэром ходыт. Хто ёму нэ вгодив?

ШЧЫ ЧЫРВОНЕТЫ. Яшчэ рана пра смерць думаць, яшчэ мець здоровы выгляд. Шчы нэ дивыса ты умыраты, шчы чырвонэш.

ЯК КРУК НАД ПАДЛОМ, абрээл. Настойліва, надакучліва аб нечым клянчыць. Шчо ты стоіш надо мною, як крук над падлом? Просы нэ просы, а грошэй нэ дам.

ЯК МАЕ БУТЫ. Належным чынам. Михалковы ж унук пэрэговорщыком став. Ппрэхае як мае буты.

У гаворцы вёскі Горск існуе шэраг арыгінальных выразаў, узнікненне якіх звязана, як правіла, з традыцыйным народным календаром /До спления, до спаса бульбу і цыбулінку на чапай нытды./, з гістарычнымі падзеямі /Дожылыо полякі, шо нэма нэ хлеба, нэ табакі./.

ГРУНТ ЖЫВОГА СЛОВА

Т.Кананенка /Брэст/

Сёння усё часцей можна прачытаць пра дзіўосную цярплівасць, пакладзістасць беларусаў, пра тое, што гэта самы бяскрыўдны народ з усіх усходніх славян. І складваецца ў некаторай часткі людзей уражанне, што ён [народ] абыякавы, раўнадушны да усяго, і [illegible] сябе ў тым ліку. Другая частка людзей, усведамляючы рэальны стан, у якім мы апынуліся ў плыні неспагаднай да нас гісторыі, мае надзею на духоўнае Адраджэнне – народа і кожнага асобнага беларуса.

У гэта можна і трэба верыць. Бо не жыў і не будзе жыць без дабрыні і спагады да самога сябе народ. Толькі выяўляецца яна, дабрыня і спагада, своеасабліва, калі не арыгінальна.

У жывых гаворках ёсць велізарны, цэлы пласт лексікі, які выражае ацэнку асобы чалавека, – эмацыянальна-ацэначныя назвы асобы. Ён складаецца з некалькіх тэматычных груп слоў, якія характарызуюць чалавека паводле яго адносін да працы і абавязкаў, да іншых людзей, паводле яго разумовых здольнасцяў, знешняга выгляду паводзін, фізічнага стану: працоўнік, мурзазэй, выжла, выжага, балу-балу, даліктун, даліктуся, роспуста, мазя, упірок, круча, хамула, ёрза, бэнкаўка, боўмаз, пэйсач, кошла, лахудра, выстэгожка, сечка, порожылля, вэрэня. [Го працоўнік будэ Мапін хлопэц, бы бацько ёго. Гэто ж некі балу-балу, а нэ кавалер, як жэ вона з їм жыці збіраеца. Чого можна ждаці од хамулы, совэсці і людскоосці нэма у такого чоловека. Бй пэйсачэ ходзят по сэле ваго молодые, кудлаты, аж страшно глэдзеці (Шылін Бярэз.). Круча і віхор а нэ дзіця гэто (Пясчанка Бяроз.). Порожалля, нэ хавайса, а пошл. сыно повэрнэм. Чого стоіш, вэрэня, одыйды, а то найду. Як напіўса, то нэ будь упірою, а іды дохаты, ужэ стары чоловік, а роспуста, бы той хлопчык (Радчыцк Стол.). Ну й даліктуся гэта Пурыкава [illegible]ка. Навет ніколі карча картоплі не укапае (Востраў Ганц.)].

Назіранні над гэтай групай слоў праводзіліся на матэрыяле "Дыялектнага слоўніка Брэстчыны", "Тэматычнага слоўніка эмацыянальна-ацэначных назваў асобы ў гаворках Брэстчыны" Г.М.Малажай, Т.М.Кананенкі, запісаў народных гаворак, зробленых студэнтамі філалагічнага факультэта Брэсцкага педагагічнага інстытута, непасрэдных назіранняў над жывой гаворкай вёскі Шылін Бярозаўскага

ца — в.Гнее́чыцы, панцівляни́ца — в.Панца́вічы.

Націск у вытворных у большасці выпадкау падае на перадапошні склад: рукчани́ца — в.Ру́кча, струхани́ца — в.Стру́га. Магчымы паралельныя акцэнталагічныя варыянты: глінни́ца і глі́нница — в.Глі́нка, плотнічані́ца і плотні́чаніца — в.Пло́тніца.

Словаўтваральны тып катайконімаў з суфіксамі -ук, -юк, -чук прадуктыўны у гаворках Заходняга Палесся і семантычна нейтральны. У сучаснай беларускай мове суфікс -ук, -юк, -чук яшча нядаўна ўжываўся у эмацыянальна-экспрэсіўной функцыі. Мужчынскія наміналы ў афармленні гэтага суфікса утвараюцца

а) ад асноў айконімаў мужчынскага роду на -эц, -ка: камянчу́к — г.Камяне́ц, страшчу́к — в.Страша́ц, міхальчу́к — в.Міхялі́на, пінчу́к — г.Пі́нск. Суфікс далучаецца да поўнай і да ўсечанай асновы айконіма. На стыку марфаў можа адбывацца чаргаванне к/ч, калі аснова айконіма заканчваецца на -ск: бэльчу́к — в.Бельск, хомчу́к — в.Хомск;

б) ад асноў айконімаў жаночага роду на цвёрды і мяккі зычны: опачу́к — в.Апа́ка, смалярычу́к — в.Смаля́рча. На стыку марфаў адбываецца чаргаванне к/ч, х/ш, ц/ч (горбашу́к — в.Гарба́ха, хрушу́к — в.Хрыса);

в) ад асноў айконімаў ніякага роду на -ова/-ава і на зацвярдзелы зычны: абрамчу́к — в.Абра́мава, сулічу́к — в.Сулі́чава, зарэчу́к — в.Зарэ́ччэ;

г) ад асноў множналікавых айконімаў на -ічы/-ычы, -кі, цвёрды і зацвярдзелы зычны: страчу́к — в.Стра́дзічы, барчу́к — в.Ба́ркі, дягачу́к — в.Дзяго́ты, хидру́к — в.Хі́дры. Націск устойліва захоўваецца на дэрывацыйным суфіксе.

Асаблівасці ўтварэння гэтых найменняў у тым, што іх семантыка мае дзве амані́мічныя формы, з якіх адна мае негатыўную адзнаку, а другая не мае гэтай адзнакі. Зараз суфікс -ук, -юк, -чук набывае ярка выражаную нейтральную функцыю, катайконім у яго афармленні ўсё часцей трапляюць у перыядычны друк.

З ГАВОРКІ ВЁСКІ ГОРСК БЯРОЗАЎСКАГА РАЁНА

А. В. Казловіч /Брэст/

Лексічны і фразеалагічны матэрыял запісаны аўтаркай у вёсцы, адкуль вядзецца яе радавод і куды час ад часу выбіраецца яна з тлумнага гарадскога жыцця, каб асвяжыцца, прайсціся сцежкамі сваіх дзядоў і прадзедаў. Матэрыялы запісаны ад Казловіч Надзеі Антонаўны /1926 г.н./.

ВЭНЗА́РНЯ ж. Вяндлярня. Нэсы ковбасы до вэнзарні.

ГАЛЁПА ж. Розныя фігуркі, скачаныя з мукі. Галёпы робылі до благовещчэння. З мукі. Птушэчкі вылеплялі, давалі детям. А гэто вэсною було, колі прылетают бусні. Тоды казалі: "Бусэнь, на тобе галёпу, а дай нам жыта копу".

ГУ́НЬКА ж. Радзюжка, якою накрывалі з умыслу конэй. У гаворцы вёскі звычайна ўжываецца яшчэ пры характарыстыцы брудна-га чалавека. Марата бы гунька.

КОЛО́ШВЫ мн. Від адзення, што апраналася на ногі. Одела колошвы на болото, коб об пожню ног нэ пропороты.

КЭ́ЛЬНЯ ж. Своеасаблівая скрыня ці прыстасаванне, якое рабілі з лазы і клалі у воз каб поравозіць што-небудзь. Зараз ужываецца ў параўнаннях пры характарыстыцы чалавека. Наш огроном росстарався: хочыть бы кэльня, да ліцо як табліца.

СПЭЛІ́ТЫ незак. Даваць час, каб паспела. Тоды і бульба нейкая зелёная була, трэба було спэліты.

ШКУРЛЯ́К м. Пра чалавека, які вельмі худы. Очы вочы блішчат, нэма на шо глядеты. Шкурляк дай годы.

ШЫХАБА́ЦЬ незак. Шаптаваць. Ужываецца з адмоўем не. Нэ шыхуе мне вжэ другі год на овыней. Зноў старая захворэла.

ЦЫБУ́К м. Сцяблак у цыбулі. У традыцыйных параўнаннях выкарыстоўваецца ў значэнні 'худы'. Прывёз Стэпан нэвестку, худэнькую, шчупленькую, а ногі бы цыбукі.

А ПРЫЙШЛА́ ПОРА́ ТВОЯ́ І ІДЫ́ З ДВОРА́. Памерці. Ныхто нэ пытае, хочэш чы нэ хочэш умыраты. А прыйшла пора твоя і іды з двора.

БЫ МАЙ ЗМАЁВА́В каго, што. Хто-небудзь або што-небудзь раптоўна знікла, прапала. Нэма моеї хусткі з квэткамы, бы май змаёвав.